

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

2021

Zuzana Gnidová

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra výtvarné výchovy

Bakalářská práce

Zuzana Gnidová

Konfrontace

Olomouc 2021 vedoucí práce: MgA. Robert Buček, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem vypracovala práci samostatně a výhradně s použitím literatury.

V Olomouci dne: _____

Podpis: _____

Anotace

Cílem bakalářské práce je vytvořit tři objekty spojené s kresbou ve formě písma, znázorňující konfrontaci snu, představy a myšlenky s realitou.

Annotation

The thesis objective is to create three object sculptures fused with drawing in form of handwriting, which should manifest the confrontation of a dream, imagination and a thought with reality.

Klíčová slova:

realita, písmo, rukopis, sen, myšlenka, psychika, objekt, kresba

Keywords:

reality, font, handwriting, dream, thought, psyche, object, drawing

Poděkování:

Chtěla bych především poděkovat Ph.D. Bučkovi, který vedl mou práci a všem, kteří mi poskytli rozumnou kritiku.

Obsah

1. Úvod	7
1.1. Úvod do objektu	8
1.2. Úvod do kresby	10
1.3. Úvod do písma	11
2. Teoretická část	13
2.1. Využití písma v umění	13
2.1.1. Koláže	13
2.1.2. Vizuální poezie	13
2.1.3. Lettrismus	13
2.1.4. Kaligrafie	14
2.1.5. Graffiti	14
2.2. Písmo v dílech různých autorů	16
2.2.1. Eduard Ovčáček	16
2.2.2. Jiří Kolář	17
2.2.3. Jean-Michel Basquiat	17
2.2.4. Dušan Záhoranský	18
2.2.5. Petr Veselý	18
2.3. Psychologické poznatky	18
2.3.1. Realita a emoce	18
2.3.2. Spánek a snění	22
2.3.3. Imaginace	25
2.3.4. Myšlenka a myšlení	27
3. Praktická část	28
3.1. Charakteristika metod a postupů	28
3.2. Úvod k používání výtvarných prostředků autora	28
3.2.1. Konfrontace	28

3.2.2.	Mezi impresí a expresí.....	29
3.2.3.	Práce s písmem	30
3.3.	Objekty	30
3.3.1.	Představa vs. realita	30
3.3.2.	Sen vs. realita	34
3.3.3.	Myšlenka vs. realita.....	38
4.	Závěr.....	43
5.	Seznam zkratk	44
6.	Zdroje.....	45
6.1.	Literatura	45
6.2.	Elektrické zdroje.....	45
6.3.	Zdroje obrázků	47
7.	Seznam obrázků	48
8.	Přílohy	I

1. Úvod

Pod názvem Konfrontace se skrývá doprovodný text k praktické práci, zabývající se spojením objektu s písmem a kresbou. Téma konfrontace je zde pojímáno, jako konfrontace snu, představy a myšlenky s realitou.

Celá práce je členěná do dvou sekcí, teoretické a praktické. První, teoretická část, obsahuje poznatky z literatury a dostupných zdrojů, s kterými bude umělec v praktické části pracovat. Seznamuje nás s tématy výtvarnými a psychologickými, do nichž patří sny, myšlení, představy a témata související s písmem.

Pro tuto část jsem vycházela z knih Učebnice obecné psychologie a Spánek a snění: vědecké poznatky a jejich psychoterapeutické využití od Aleny Plhákové¹, Fyziologie od Richarda Rokyty², Grafologie od Vladky Fischerové-Katzerové a Dany Češkové-Lukášové³, Stručného psychologického slovníku od Pavla Hartla⁴ a jiných dostupných zdrojů, které zmiňuji na konci práce.

Druhá část je praktická, členěná na úvod a tři samostatné sekce, obsahující poznámky o materiálech, s kterými autor pracoval, postupu práce a finální podobě každého z objektů.

Cílem bylo vytvořit praktické výtvarné dílo podle znalostí z výzkumu a dosavadních osobních zkušeností umělce k tématu konfrontace.

¹ PLHÁKOVÁ, Alena. Spánek a snění: vědecké poznatky a jejich psychoterapeutické využití. Praha. Portál, 2013 258s. ISBN 978-80-262-0365-0

² ROKYTA, Richard. *Fyziologie* [online]. Praha: Galén. 2016. 434s ISBN 978-80-7492-238-1 dostupné z <https://ndk.cz/view/uuid:ae63b430-db70-11e8-a5a4-005056827e52?page=uuid:daa24a00-ec39-11e8-9210-5ef3fc9bb22f>

³ FISCHEROVÁ-KATZEROVÁ, Vladka a Dana ČEŠKOVÁ-LUKÁŠOVÁ. [online]. *Grafologie*. 2., dopl. vyd. Praha: Grada, c2009. Psychologie pro každého. [cit. 21. 05. 2021] ISBN 978-80-247-2833-9. Dostupné z: <https://ndk.cz/view/uuid:f08f8380-d5de-11e3-b110-005056827e51?page=uuid:ec8bacd0-0cb8-11e4-90aa-005056825209>

⁴ HARTL, Pavel. *Stručný psychologický slovník* [online]. Praha: Portál, 2004. 311 s. [cit. 22. 05. 2021]. ISBN 80-7178-803-1. Dostupné z: <https://ndk.cz/view/uuid:ce9bc3e0-cd60-11e9-9b82-005056827e52?page=uuid:12d8732f-d9c6-4146-a409-9672c4037568>

1.1. Úvod do objektu

Stejně jako ostatní formy umění lze i objekt vystopovat až do pravěku. V této době jej můžeme nalézt v podobě každodenních předmětů, jako jsou keramika, pazourky, motyčky a jiné předměty. Dále má podobu šperků a oděvů, ve kterých můžeme lépe pozorovat jeho esoterický aspekt v rámci šamanismu a u jiných duchovních směrů, ve kterých se po dlouhou dobu zachoval.

V určitých obdobích můžeme také sledovat trend sběratelství. V manýrismu existovaly takzvané sbírky kuriozit (Wunderkabinetty), v biedermeieru byly oblíbené skleněné vitríny s uloženými vzácnostmi.

Do moderní doby se objekt jako takový dostává přes avantgardní umělecké směry, například dadaismus. V něm nabýval podob, jako je dadaistická hlava a asambláž.

Obrázek 1
Modrá Venuše – Yves Klein
Zdroj: archiv Artsy

Asi nejznámějším objektem je Fontána z roku 1970, jejímž autorem je Marcel Duchamp. Toto dílo představuje porcelánový pisoár, podepsaný R. Mutt, a následně odeslaný k vystavení v The Grand Central Palace v New Yorku, kde ji však ve finále odmítli prezentovat. Jeho dalšími objekty jsou například 50 cm² pařížského vzduchu, nebo L.H.O.O.Q. (kresba vousů na reprodukci Mony Lisy z roku 1919).

Dalšími známými autory objektu jsou Pablo Picasso (plechová kytara - považována za první moderní objekt), Man Ray, Arman a jiní.

V České republice současný objekt vytváří například David Černý (Torzo invazivního tanku,

růžový tank), František Skála (Piáno, 1992), Magdaléna Jetelová (Židle - Malostranské dvorky, 1981) a jiní.

Mezi typy objektu, které známe, můžeme zařadit například ready-made, nalezený objekt, objekt acheté (objekt koupený) a objekt – poème.

V zahraniční literatuře jsou objekty většinou zahrnuty v knihách se sochařskými díly a v české literatuře, která je schopná sochu a objekt oddělit snadněji, není dostatek informací. Literaturu z velké části představuje průzkum jednotlivých autorů, občas určitých kapitol z knih, článků a brožur. Souhrnnou literaturu nám poskytují většinou kvalifikační práce studentů, katalog Objekt/objekt⁵, nebo knihy zabývající se intermedialními tématy. Najdeme mezi nimi i více zaměřené knihy jako Objekt a materiál v umění a edukácii od autora Timoteje Blažka a kol.⁶

Obrázek 2
Kaskáda – Arman
Zdroj: archiv Artsper

Artoday⁷ přináší pohled na některé díla Neodada, „Nové britské sochařství“ a Arte Povera, v nichž jsou objekty často zastoupeny.

Definici samotného objektu je podle dostupné literatury poměrně těžké vymyslet, protože sama literatura udává, že díla jsou rozmanitá nebo, že je možno zahrnout určité výjimky.

⁵ Objekt/objekt: metamorfózy v čase: [katalog výstavy] : České muzeum výtvarných umění v Praze, Dům u Černé Matky Boží 2001 : [text: Olaf Hanel... [et al.]]. [online]. Praha: České muzeum výtvarných umění, 2001. [cit. 25. 2. 2021] ISBN isbn80-7056-095-9. Dostupné z <https://ndk.cz/view/uuid:cbddd060-27e2-11e2-a433-005056827e52?page=uuid:bbbfaa63a95441eb6a57c883b9d361f5>

⁶ BLAŽEK, Timotej. Objekt a materiál v umění a edukácii [online]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. [cit. 20. 05. 2021]. ISBN isbn978-80-244-4775-9. Dostupné z: <https://www.citace.com/vytvoreni-citace?q=isbn+978-80-244-4775-9>

⁷ LUCIE-SMITH, Edward. Artoday: současné světové umění. Praha: Slovart, 1996. 511. s ISBN 80-85871-97-1.

Příkladem za všechny at' je první věta katalogu Objekt/objekt metamorfózy v čase: Dům u Černé Matky Boží: „Významové slovníky výtvarného umění uvádějí heslo „objekt“ sice pravidelně od doby futuristů, dadaistů a surrealistů, leč velmi často s poznámkou o jeho velmi nesnadném výkladu.“⁸

Při hodinách nám bylo sděleno, že objekt je formou výtvarného umění, která se skládá z prefabrikátů složených a spojovaných k sobě, nebo se může jednat o samostatný předmět.

1.2. Úvod do kresby

„Ptáme-li se co je to kresba, je nutno odpovědět, že je to výtvarný projev zachycený na ploše pomocí čar, bodů a šrafů, tedy více či méně zastínovaných ploch.“⁹

Toto je ovšem zjednodušená definice založená na představě, že kresba je pouze lineární. V kresbách si však můžeme všimnout rozmazávání uhlu. Stejně tak nejde definovat malbu ani kresbu podle využití mokrých, nebo suchých prostředků, protože tuší lze kreslit i malovat. Stejně tak může být kresba barevná, jako černobílá. Při rozlišení je důležité především zaměření na barvu. U malby nás zajímají hlavně barevné vztahy, u kresby se zaměříme na jiné součásti vyjádření.

Současný stav literatury k tématu kresby zahrnuje většinou knihy se samotnými postupy kresby, nebo s již známými technikami a autory, a to jak v češtině, tak v angličtině. Pokud nalezneme zdroje k přímé současnosti (počítejme díla od roku 2000) jsou to publikace o jednotlivých autorech, nebo katalogy výstav či brožury. Ve slovenštině vyšla kniha Čas v súvislostiach - Slovenská kresba a grafika 20. storočia,¹⁰ která pojednává o dílech do roku 1975.

⁸ Objekt/objekt: metamorfózy v čase: [katalog výstavy] : České muzeum výtvarných umění v Praze, Dům u Černé Matky Boží. 2001 : [text: Olaf Hanel... [et al.]], Pozn. 2

⁹ TISSING, Karel. Kresba [online]. Praha: Aventinum, 2010. 190s. [cit. 20. 5. 2021] dostupné z <https://ndk.cz/view/uuid:fb32d00-92ce-11e7-a9a4-005056827e51?page=uuid:46e658e0-a7e5-11e7-a093-005056825209>

¹⁰ DIVÁCKÁ, Jiřina, Anton DIVÁCKÝ a Milan JANKOVSKÝ. Čas v súvislostiach: slovenská kresba a grafika 20. storočia = Chain of events and circumstances in time : Slovak drawing and graphic art in 20th

Internetové zdroje nejsou již tak spolehlivé, jelikož se také zabývají spíše řemeslnou stránkou kresby, než souhrnnými poznatky o autorech. Je tedy dobré hledat na ověřených stránkách, shrnujících autory všech forem. Ve svých kvalifikačních pracích se studenti zajímají často o kresbu dětí, nebo o její spojení s jinými tématy, proto je často nelze použít, jako informační zdroj.

První známé vytvořené kresby jsou znovu z období pravěku (asi 40. - 30. tisíc let př. n. l.). Předpokládá se jejich vysoký duševní význam, protože některé z nich jsou vyobrazeny na místech člověku těžko přístupných, tedy osoba musela mít důvod, proč se do takových míst dostat.

Současná kresba v České republice je dost rozmanitá formami. Je méně autorů, kteří by se jí výhradně věnovali. Přesto však najdeme dva styly, které se vyskytují častěji. Jeden připomíná jemnou abstraktní kresbu (Jitka Svobodová), druhý jde přesně opačným směrem do tvrdých tlustých linek a chaosu (Inge Kosková). Ostatní autoři jsou spíše svébytní, nebo je lze rozdělit do jiných menších skupin.

Mezi autory kreseb patří Dalibor Chatrný (Kresby s překážkami, magnetické kresby), Tomáš Smetana (kresba minitužkou), Běla Kolářová, Jiří Kornatovský (specifický projev uhlem), Karel Havlíček (kreslíci „zvířata“), David Böhm (akční umění spojené s kresbou).

1.3. Úvod do písma

S písmem je to trochu jiné než s předchozími dvěma formami. Pro vznik písma je velmi zásadní vznik slova a řeči. Slovo tvoří jednotlivé hlásky (zvuky, písmena), které složené dohromady v ustáleném pořadí mají ustálený význam. Řeč je pak způsob skládání jednotlivých slov za sebe podle určitých pravidel. Písmo je poté vytvořeným kódem, v kterém se řeč zapisuje a je zpětně rozluštitelné podle určitého klíče.

Písmo vzniklo z kreslených znaků. Jedno z nejstarších písem lze vidět na asi sedm tisíc let starých krunýřích želv, nalezených v Číně.

Do grafiky se dostalo přes kresbu a především typografii, která se zabývá tiskovým písmem.

century. Přeložil Martin ŠMÍD. Praha: D + Gallery, [2009?]. Slovenské výtvarné umenie (D + Gallery). ISBN 978-80-902934-4-1.

Po samotném tiskovém písmu přišla do postmoderní doby ještě jedna modernizace a to vznik písma digitálního. Když měl svět počítačů za sebou své začátky, začaly se vytvářet lépe čitelné písma pro monitory. V současné době se mnoho starých tiskových písem digitalizuje, nebo se vytváří nové.

Ve výtvarných dílech umělců můžeme sledovat více stylů práce s písmem, například tzv. vizuální poezii, koláže a lepení textů z knih na objekty, světelné nápisy, jež využilo mnoho českých i zahraničních autorů, graffiti (různé formy), práce s knihami a informacemi, počítačové kódování, promítání textu atd.¹¹ Zvláštní kapitolou je písmo na plakátech, kterou zde ale nebudeme probírat. Některé z těchto stylů práce s písmem si však přiblížíme v teoretické části textu.

Pro téma písma v umění a u jednotlivých autorů uváděných v teoretické části, jsem využila knih *Obraz a slovo* od Aleny Pomajzlové¹², *Eduard Ovčáček* od Jana Kříže¹³, webové stránky *Jean-Michel Basquiat Paintings*¹⁴, které poskytují popis jednotlivých děl malíře Basquiata, *Umělecké styly, školy a hnutí* od Amy Dempsey¹⁵, studii *Here I sit – a study of American latrinalia*¹⁶ od Alana Dundese a stránky *artlist.cz*¹⁷, které poskytují souhrnný přehled současných autorů v České republice a informace o jejich tvorbě.

¹¹ ...a tak dále.

¹² POMAJZLOVÁ, Alena - *Obraz a slovo v českém výtvarném umění šedesátých let* [online]. Brno: Barrister & Principal, o.p.s. ve spolupráci se Západočeskou galerií v Plzni. 2017. [cit. 20.5.2021] ISBN 978-80-88027-20-1. dostupné z <https://ndk.cz/view/uuid:54eb9490-6d17-11e7-aab4-005056827e52?page=uuid:f911fb60-7db4-11e7-94b3-005056825209>

¹³ KŘÍŽ, Jan. *Eduard Ovčáček tvorba z let 1959-1999*. Hradec Králové, Praha. Galerie moderního umění, České muzeum výtvarných umění, 1999. 190 s. ISBN: 80-86087-23-9

¹⁴ <http://www.jean-michel-basquiat.org/>

¹⁵ DEMPSEY, Amy. *Umělecké styly, školy a hnutí: encyklopedický průvodce moderním uměním*. 2. vyd. [Praha]: Slovart, 2005. ISBN 80-7209-731-8.

¹⁶ DUNDES, Alan. *Here I sit – a study of American latrinalia* [online]. University of California, Berkeley: Kroeber Anthropological Society Papers, 1966 [cit. 2021-6-24]. Dostupné z: <https://digitalassets.lib.berkeley.edu/anthpubs/ucb/text/kas034-010.pdf>

¹⁷ <https://www.artlist.cz/>

2. Teoretická část

2.1. Využití písma v umění

Forem využití písma v uměleckých dílech je opravdu mnoho. Je však nutné se o některých z nich zmínit, kvůli spojení s výslednými objekty. Ty si berou z níže zmíněných forem inspiraci, nebo je využívají v jejich původní podobě.

2.1.1. Koláže

Koláž je technikou, kdy se na zvolený povrch lepí jiné ploché materiály. Většinou jsou to novinové výstřižky, nebo fotografie. Asambláž je pak obdobou této formy, s tím rozdílem, že zasahuje do prostoru a tvoří trojrozměrný dojem.

Dobou vzniku těchto technik se pro umění stal čas avantgardních směrů. Těchto forem hojně využívali především dadaisté, kubisté a umělci Art Brüt.

Autory využívajícími tuto techniku jsou Kurt Schwitters, Jiří Kolář, Pablo Picasso a jiní.

2.1.2. Vizualní poezie

Počátky vizualní poezie musíme hledat znovu u avantgardních směrů. Zvláště pak u dadaismu a surrealismu, jež využívali představivosti, náhody a nesmyslu. Do vizualní poezie můžeme zařadit například kaligramy, popřípadě jakékoliv jiné způsoby vizualního ztvárnění básnické tvorby.

Zástupci vizualní poezie jsou Guillaume Apollinaire, Vasilij Kamensky a jiní.

2.1.3. Lettrismus

Toto hnutí vzniklo ve 40. letech 20. století. Jeho autorem byl Isidore Isou, původním jménem Samuel Goldstein. Snažil se překonat dadaismus a surrealismus a vymezit se vůči nim. Podstatou hnutí byla obnova jazykových a malířských forem a vytvoření univerzálních znaků a písmen srozumitelných pro všechny.

K lettrismu ve výtvarném umění toho nebylo mnoho napsáno. Většinu textů je nutno přeložit z angličtiny, nebo francouzštiny. V češtině jsou dostupné převážně rychlá a krátká shrnutí tohoto hnutí. Pokud už narazíme na další zdroje, jedná se většinou o knihy a diplomové práce

zabývající se vizuální poezií, je tedy nutné si je projít a zhodnotit jednotlivá díla z hlediska výtvarného.

Dalšími autory lettrismu jsou François Dufrêne, Maurice Lamaître, Roland Sabatier a Alain Satié.¹⁸

2.1.4. Kaligrafie

Kaligrafie se zabývá ručně psaným písmem. Vyznačuje se tím, že žádné písmeno v textu nevypadá stejně, jen se sobě navzájem podobají. Vyžaduje zručnost a pracuje s improvizací a gestem.

V rámci kaligrafie vzniklo nespočet ručně psaných abeced, určených pro různé typy psacích pomůcek, včetně fixů. Ve městech můžeme pozorovat v podobě graffiti obecný vývoj ručně psaného písma. Pro pozorování je dobré si vybírat menší exempláře psané fixami. Velké nápisy se často totiž věnují stránce malířské. Pokud se člověk graffiti věnuje, většinou si vytvoří vlastní psanou abecedu, založenou na dřívějších vzorech. Se zkušenostmi se daná abeceda mění a získává různé varianty písmen, z kterých si daná osoba vybírá.

Jména nutné zmínit u tématu kaligrafie jsou Anne Robin a Katie Hughes.

2.1.5. Graffiti

Další formou, kterou se budeme zabývat, je graffiti. Graffiti se popisuje jako znaky, obrazy a nápisy, vyvedené různou technikou na veřejně přístupných plochách. Lze jej nalézt již ve Starověkém Egyptě a Číně. Dnes se o něm smýšlí převážně jako o sprejerském umění, často oprávněně považované za vandalismus. Umělci však našli spoustu variant pro legální použití této techniky.

Dnešní graffiti vzniklo jako příběh doručovatele zásilek, známým pod jménem Taki. Ten se začal v ulicích New Yorku podepisovat jako TAKI 183, neboli jméno a ulice kde bydlí, podle vzoru který našel na jedné ze svých obchůzek (JULIO 204). Takto vznikly tzv.¹⁹ tagy. Další lidé toto podepisování poté převzali a začali je vyvíjet do nových forem. Později se dostalo i do galerií a začali k němu přibývat i různé kontexty a názory.

¹⁸ DEMPSEY 2005, pozn. 2

¹⁹... tak zvané

Jedním z typů graffiti jsou latrinálie. Termín „latrinálie“ vytvořil Alan Dundes pro svou práci „HERE I SIT--A STUDY OF AMERICAN LATRINALIA“²⁰. Tato práce se zajímá o záchodovou poezii neboli jakékoliv psané projevy na záchodech. V tomto případě se jedná především o pánské záchody v Americe.

Důležité pro nás z této studie je typové rozdělení textů, pohled na souvislosti s tehdejší psychologií a sociální chování větších skupin lidí. Z pohledu dnešní doby má jeho text také cenu historickou, jelikož nás seznamuje s důvody vzniku některých skupin nápisů. Dundes sám je rozděluje do pěti kategorií, ke kterým bych přidala jednu skupinu navíc, a to podpisy.

Dundesovými kategoriemi jsou:

1. Reklamy a nabídky, často sexuální povahy.
2. Požadavky a příkazy, týkající se vyprazdňování.
3. Nepotřebné, úmyslně lživé, lstivé pokyny.
4. Komentáře zaměstnanců a zákazníků.
5. Osobní nářky, nebo introspektivní úvahy.

Více se dá dočíst z knih *In graffiti we trust*²¹ a *Street art Praha*²²

²⁰ DUNDES 1966, pozn. 3

²¹ OVERSTREET, Martina. [online]. *In graffiti we trust*. Praha: Mladá fronta, 2006. [cit. 23. 05. 2021]. ISBN 80-204-1325-1. Dostupné z: <https://ndk.cz/view/uuid:da0d30b0-9420-11e5-a715-005056827e52?page=uuid:c7939ec0-c589-11e5-bb59-5ef3fc9ae867>

²² LÉKÓ, István, Richard CORTÉS a Tomáš POSPISZYL. *Street art Praha* [online]. Praha: Arbor vitae, 2007 [cit. 2021-6-25]. ISBN 978-80-86300-99-3. Dostupné z: <https://ndk.cz/view/uuid:a2e23370-baad-11e5-b5dc-005056827e51?page=uuid:14680e70-d54d-11e5-88b1-5ef3fc9ae867>

2.2. Písmo v dílech různých autorů

V této kapitole probereme různé autory zabývající se písmem ve svých dílech. Jsou zde zahrnuti autoři pracující s písmem v sochách a objektech, ale také autoři zabývající se kresbou a malbou. Je to z toho důvodu, že inspirace pro dílo může pocházet z různých technik.

2.2.1. Eduard Ovčáček

Eduard Ovčáček je jedním z nejznámějších autorů české výtvarné tvorby, který využívá písmo ve svých dílech. Jeho práce jsou velice osobité. Jeho portfolio obsahuje malby, grafiky, lettristickou poezii, objekty, Land Artové akce a instalace.

Začínal jako malíř na bratislavské škole. Maloval zde stylizované figurální motivy. Později se pod vlivem Vladimíra Boudníka začal zajímat o strukturální grafiku. Dále ve svých dílech začal uplatňovat písmo, které se stalo typickým znakem jeho prací. Dílo je v určitých fázích velmi experimentální. V 60. letech vytvářel vypalované reliéfy plastiky a prostorové koláže. Také se zabýval konstruktivismem a lettrismem.

Zúčastnil se výstav Konfrontací na Slovensku. Výstavy se zabývaly neoficiálním uměním, často abstraktním v podobě informelu.

V roce 1967 pomáhl založit Klub Konkrétistů, jehož je součástí. Začal používat techniku serigrafie a vytvářet tzv. architektony. Jedná se většinou o dřevěné polychromované sochy.

Jeho díly jsou například Optik – 10 (2010), Sémantická vibrace (2005), Archetypální znaky (1994 – znaky vypalované do trávy).

Obrázek 3

Kolážovaná antropometrie

Zdroj: archiv Aukční dům Sýpka

2.2.2. Jiří Kolář

Tento autor je známý pro své koláže a jejich obdoby jako muchláž, roláž, dekoláž, chiasmáž, konfrontáž atd.

Narodil se roku 1914 v České republice, ale ve svém životě emigroval do ciziny a později se znovu vrátil. Kromě výtvarné tvorby se věnoval poezii, která byla spjatá i s jeho uměleckými díly. Byl také členem Skupiny 42 a na nějaký čas mu bylo zakázáno tvořit. Byl i vězněn. V roce 1970 mu ochrnula pravá ruka. Zemřel roku 2002 po těžké nemoci.

Obrázek 4

Bota – Jiří Kolář

Zdroj: archiv *Invest In Art*

2.2.3. Jean-Michel Basquiat

Tento autor byl původně pouličním umělcem. V newyorských ulicích vystupoval spolu s další osobou pod značkou SAMO. Původně chodil na několik škol, ale ze všech z různých důvodů odešel.

Články z časopisů a z obecně známé knihy *Artoday* udávají, že se zabýval černošskou kulturou a protichůdnými myšlenkami, jako jsou bohatství a chudoba, vnější a vnitřní pocit. K vyjádření používal například symboly totemů a lebek. Dokumenty, které o něm byly natočeny, udávají, že byl Basquiat posednutý slávou. Jeho život předurčovala touha stát se slavným umělcem a přesto, že v některých obdobích života neměl kde bydlet, svého snu se nevzdal. Všeobecně je považován za neoexpresionistu, přesto byl zařazen v této knize pod kolonku rasových menšin.

Jeho smrt zapříčinilo předávkování roku 1988.

2.2.4. Dušan Záhoranský

Dušan Záhoranský vytváří díla na rozhraní sochy, objektu, a instalace. Jeho studium probíhalo v zahraničí a to jak v blízké Bratislavě, tak ve vzdálenější Anglii a Americe. Zabývá se tématem konfrontace. V mnoha jeho pracích se objevuje písmo nebo text. Jeho tvorbu provází náznaky konceptualismu a hry mezi materiálem a textem. Díla se často zaměřují na současnost s výhledem do budoucna. Jeho témata jsou např.²³ kapitalismus, ekonomika, politika atd.

2.2.5. Petr Veselý

Petr Veselý ve svých pracích využívá malby a kresby ve spojení s poezií, citacemi a texty, včetně koláží. Jeho práce se vyznačují plošností, odpoutáním od figury a silnou vazbou na realitu. Důležitým je pro něho i samotný materiál, u něhož se projevuje značná jednodušnost plochy. Texty lze chápat dvěma způsoby, a to jak významově, tak vizuálně, jako strukturu jednotlivé čáry a symboly. Autor se často odráží od samotného významu textu, podle něhož upravuje jeho vizuální stránku. Hranice mezi textem a obrazem se smývá. Text a kresba se překrývají, ve spleti čar a skvrn, nebo se písmo ztrácí.

Autor tvoří cykly a vytahuje z děl základní významy, využívá jednoduchosti, opakování a fragmentů, které skládá dohromady a vytváří konečné dílo.

2.3. Psychologické poznatky

K vypracování samotné praktické části je nutné přednést fakta k jednotlivým tématům snu, myšlenky a představy, stejně tak se pokusit definovat realitu. Čtenářům budou předkládána fakta, a to jak ze současnosti, tak z minulosti. Text se bude v některých částech věnovat poznatkům psychoanalytické školy a Freudovým psychologickým teoriím, které jsou podle současné vědy částečně zastaralé a částečně nadčasové.

2.3.1. Realita a emoce

Začněme tedy nejtěžší otázkou: „Co je to realita?“ Realitu je samo o sobě těžké definovat. Můžeme ji totiž pojímat ze dvou pohledů a to z pohledu vnějšího a vnitřního. Pokud se rozhodneme brát realitu z pohledu vnitřního, musíme se dívat na to, co vnímá pozorovatel

²³ ...například

svými smysly. Například schizofrenik může vnímat své halucinace, jako situační realitu. Mozku je v podstatě jedno, co se odehrává ve vnějším světě. Důležité je to, jak tyto informace přeloží. Držme se tedy raději vnější definice, protože definovat vnitřní realitu pro celé lidstvo je nemožné.

Podíváme-li se na realitu z vnější perspektivy, musíme ji brát takovou, jaká je, a snažit se ji pochopit co nejobektivněji. Nejrozumnějším vysvětlením reality je říci, že prostě je. Velmi to připomíná frázi z Bible: „*Jsem, který jsem.*“²⁴ Bohužel takto realita skutečně vypadá. Jediné, co z ní činí dobrou nebo špatnou zkušenost, je naše vnitřní rozpoložení.

Zde se taky můžeme dostat do pohledu, kde se naše vnitřní a vnější realita střetávají v konfrontaci. Náš mozek ovlivňuje vnímání vnějšího světa a upravuje realitu podle potřeb adaptace na situaci. Nezávládnuté situaci se poté říká afekt. V mírnější formě jsou to nepřiměřené reakce na podněty okolí.

Základními emocemi, které mohou naše vnímání ovlivňovat, jsou štěstí, překvapení, strach, hněv, smutek, odpor a zájem. Tyto základní emoce jsou naprogramované a mají je všichni lidé. Jsou charakteristické svou silnou pocitovou složkou.

U dětí se emoce vyvíjejí. Po narození se dítě naučí vnímat příjemné a nepříjemné. V jednom roku se u něj již projevují většinou všechny základní emoce. City se pak můžou od emocí lišit, jsou komplikovanější a mají mezi sebou vztahy.

Každá emoce má tři složky. Subjektivní emocionální prožitky, vnější výraz a fyziologické projevy.

Pro naši bakalářskou práci je důležitou emocí strach a z něho vzniklá úzkost.

Strach sám o sobě je zápornou emocí reagující na stres a nebezpečí a to jak fyzické, tak duševní, včetně ztráty. Jeho intenzita může být různá. Strach má chránit organismus a existuje v návaznosti na konkrétní věci – např. předpokládaná přírodní katastrofa. Pokud adaptační strategie strachu nezabere, může se změnit ve hněv.

²⁴ Bible: *Písmo svaté Starého a Nového zákona : (včetně deuterokanonických knih) : český ekumenický překlad.* 13. vyd., (4. opr. vyd.). Praha: Česká biblické společnost, 2007. ISBN 978-80-85810-55-4.

Organismus na strach reaguje tzv. poplachovou reakcí, kdy připravuje tělo na boj (odpovídající hněvu) nebo útek (odpovídající strachu). Kromě těchto dvou reakcí existují ještě další dvě, a to strnutí a mdloba. Literatura udává, že to jaká emoce převáží, rozhoduje rozdílný poměr adrenalinu a noradrenalinu.

Organismus vyplavuje do krve adrenalin a výrazně stoupá tlak, uvolňují se zásoby energetických živin, člověk se začíná více potit, stahují se cévy a svaly, čímž schopnost přežít dosahuje svého maxima. Pokud stresová situace neskončí včas, může dojít pod jejím vlivem i k vyčerpání organismu a jeho zhroucení.

Mozek také ukládá informace z těchto zátěžových situací a předává je k adaptaci samotného organismu a lidského druhu na změny okolí, což zajišťuje přežití druhu.

Při opakované stresové situaci se posilují nervové cesty k daným informacím. Podle předpokladů různých jedinců, pak může dojít k adaptaci, nebo k vytvoření nezdravých adaptačních návyků, případně se může projevit některá z psychických nemocí vzniklých, nebo vrozených.

„Poplachovou reakci řídí hypotalamus a části limbického systému. Impulsy z těchto oblastí mozku podněcují činnost sympatického oddílu autonomního nervového systému (ANS), jehož vlákna vedou z míchy do vnitřních viscerálních orgánů a mění způsob jejich fungování ve směru celkové aktivace.“²⁵

Plháková udává, že z dosavadních výzkumů vyplývá, že pravá mozková hemisféra souvisí více s negativními informacemi než levá. Což je pro nás i psychologii důležitá informace z důvodu spolupráce mozku s fantazií, tvořivostí, intuicí a celostním myšlením, které obstarává právě pravá část mozku. Strach má tedy rychlejší přístup k fantazii a dokáže ji využít, například v podobě domněnek.

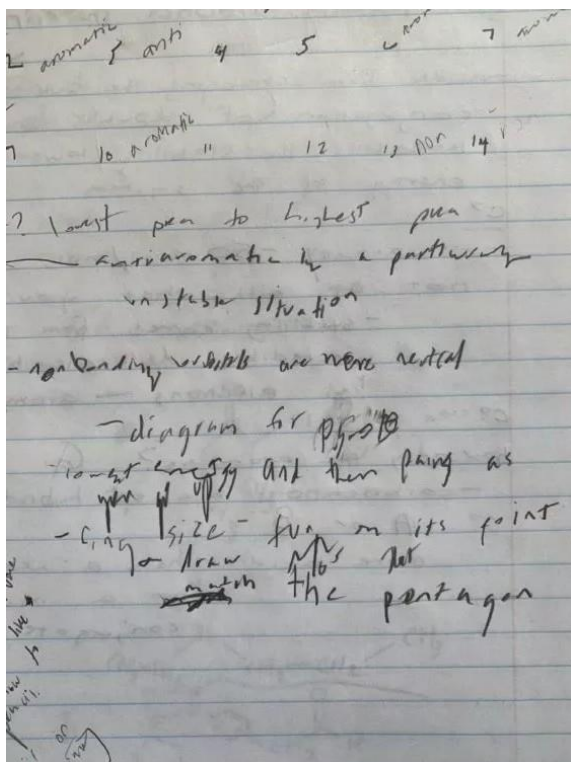
Z nahromaděného potlačeného stresu a strachu poté můžou vzniknout úzkosti, projevující se i při spánku.

Úzkost je v porovnání se strachem zaměřena na neurčitý předmět. Člověk neví, čeho se obává, nebo bojí. Fyzickými projevy můžou být neklid, špatný spánek, stažení žaludku,

²⁵ PLHÁKOVÁ 2004, pozn. 2, s. 388

až k pocitu na zvracení, stažení a bolest hrdla, neobvyklá ztuhlost svalstva, krátký dech aj. Kvůli své neurčitosti také spíše trvá déle, než strach.

Úzkost se projevuje u velkého množství duševních poruch, kde se může přetvořit, až v reálné akci, nebo fyzické obtíže. Je schopná se projevovat i ve spánku, například ztuhlostí svalů, nebo ovlivněním snů. Podívejme se teď, jak strach a úzkost ovlivňují ručně psané písmo. Grafologie je disciplínou psychologie. Zabývá se ručně psaným písmem, a tím, jak se osobnost a charakter člověka odráží v jeho rukopisu.

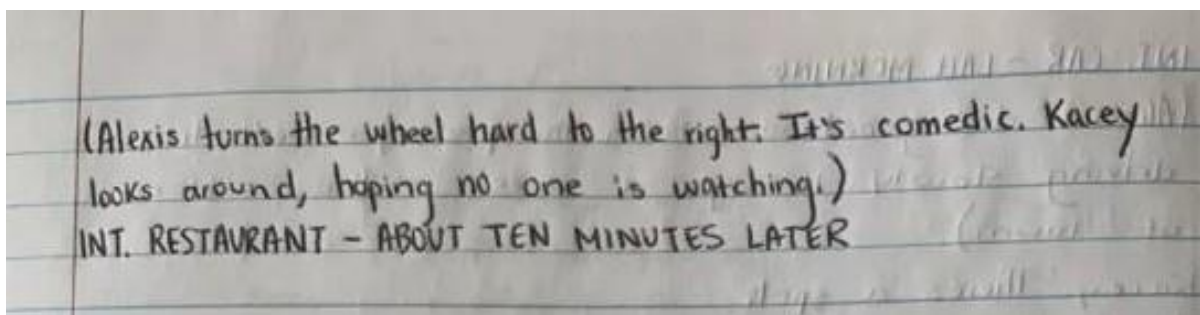
Obrázek 5

Ukázka písma při vysoké míře úzkosti
Foto: Julia Glass

Kniha Grafologie od Vlad'ky Fischerové-Katzerové²⁶ udává některé znaky emoční stability a lability. Emoční labilita se projevuje nepřiměřenou reakcí na okolí. Lidé labilní bývají často roztěkaní, neklidní a impulzivní. Jejich písmo se jim často podobá. Je neukázněné a zmatené. Kniha udává, že změny sklonu písmen v dolní zóně, tedy u písmen, které jdou pod základní dotažnici, jako je *j* a *y* naznačují nestabilitu osobnosti. Labilita se v písmu projevuje kolísáním výšky a šířky písma, a také změnou tlaku na psací pomůcku. Při stresu nebo úzkosti se písmo stává úzkým a malým, čára bývá přerušovaná s nízkým tlakem, řádky klesají, a ve slovech chybí koncové tahy. Mezi slovy můžou být

velké mezery. To platí i pro fobie. U strachu je rukopis ovlivňován také jeho typem. Pokud má člověk strach z úspěchů, bude jeho písmo jiné než písmo člověka, který prožívá paniku, nebo úzkost. Při velkém strachu se písmo stává méně čitelným a agresivnějším. Mezery bývají nepravidelné, sklon bývá také nepravidelný i velikost písma je nepravidelná. Při velké rychlosti psaní se člověk snaží utéct papíru, stejně jako

²⁶ FISCHEROVÁ-KATZEROVÁ, Vlad'ka a Dana ČEŠKOVÁ-LUKÁŠOVÁ 2009, pozn. 2

Obrázek 6

Ukázka písma stejného autora v klidném stavu

Foto: Julia Glass

z bezvýchodné situace. Kniha *Písmo nelže* od Rafaela Schermanna²⁷ udává, že velikost písma se může měnit v závislosti na tepu a srdeční činnosti, a to i v jediném slově.

Kniha *písmo slavných osobností* Sheily R. Lowe²⁸ nám v několika případech ukazuje, jak může prakticky vypadat písmo v závislosti na určitém typu strachu. V písmu Ulysese S. Granta se projevuje strach ze změn za války úzkým písmem. U Josifa Stalina je písmo namačkané na sobě důkazem o strachu ze ztráty kontroly.

K závěru je nutno říci, že písmo je ovlivňováno psychologickými a vnějšími podmínkami, například špatným spánkem. Musíme tedy brát v potaz situaci, ve které se člověk nacházel při psaní, a v analýze textu tuto skutečnost zohlednit.

2.3.2. Spánek a snění

Kapitola spánku je v teoretické části zařazena kvůli námětu snu, který je zpracováván jako jeden z objektů.

„Spánek je přirozený psychosomatický stav, který ve srovnání s bděním provází značné snížení psychické i tělesné aktivity, zejména aktivity motorického a senzorického systému. Dochází k jakémusi „odpojení“ mozku a psychického dění od vnější reality... Spánek nelze považovat za stav úplné tělesné i psychické pasivity. Probíhají v něm různé druhy mentálních

²⁷ SCHERMANN, Rafael. [online]. *Písmo nelže*. Praha: J Albert. 1937, [cit. 21. 05. 2021] Dostupné z: <https://ndk.cz/view/uuid:c9843ce0-62b9-11ea-a744-005056827e51?page=uuid:ea133f07-5bfe-48d6-9f62-307dac5f7009>

²⁸ LOWE, Sheila R. *Písmo slavných osobností* [online]. Praha: Knižní klub, 2009 [cit. 2021-6-24]. Universum (Knižní klub). ISBN 978-80-242-2570-8. Dostupné z: <https://ndk.cz/view/uuid:a0ecc340-fd79-11e6-aa6c-005056827e52?page=uuid:411c12f0-1fb5-11e7-9ceb-005056825209>

aktivit, především snění. I pro údobí spánku si můžeme dávat určité úkoly či plány, např. kdy se máme probudit... Také utlumení senzorických systémů není absolutní. “²⁹

Literatura se shodne na tom, že spánek je důležitý pro obnovu psychických, fyzických i duševních sil a také napomáhá k ukládání informací do dlouhodobé paměti.

Z experimentů zatím provedených, ohledně nespavosti a spánkové deprivace, vycházejí závěry, že jeho nedostatek, a to ať dlouhodobý, nebo krátkodobý, narušuje běžné psychologické dění a vnímání. Podle předpokladů pacienta může vést až k halucinacím, častěji však dochází k mikro spánku, stresu, snížení pozornosti, problémům s pamětí, úzkostem, podráždění a k určité úrovni fyzického vyčerpání. Úplné minimum spánku, které by člověk měl dodržet je 5,5 hodiny pro proběhnutí zkrácených REM³⁰ fází.

Při pokusech na zvířatech, u kterých byla opakovaně narušena REM fáze spánku, docházelo ke konečné smrti z vyčerpání. U experimentů na lidech se zjistilo, že při pravidelném narušení REM fáze, je čím dál tím těžší člověka vzbudit a po opětovném usnutí automaticky přechází do této fáze spánku.

Průběh spánku a jeho pocitovost je v mnoha ohledech velmi individuální. Přesto jej lze objektivně rozdělit do pěti fází.

NREM³¹ fáze se nazývají usínání, lehký spánek a dvě fáze hlubokého spánku s rozdíly ve výskytu delta vln. Po skončení čtvrté fáze se spánek vrací do třetí a druhé fáze, a poté následuje pátá fáze spánku REM charakteristická rychlými očními pohyby.

Pro nás je důležitá právě tato REM fáze, ve které se nám zdají sny. První z těchto 4 až 5 fází za noc, trvá přibližně 10 minut a jejich délka se postupně s opakováním natahuje.

Plháková popisuje, že v této fázi nastává větší aktivace mozku podobná bdělému stavu. Také se zvyšuje pulz a spící začne nepravidelně, těžce dýchat.

²⁹ PLHÁKOVÁ 2004, pozn. 3, s. 87

³⁰ Rapid eye movement (rychlé oční pohyby)

³¹ Non-rapid eye movement (ne – rychlé oční pohyby)

Různé zdroje uvádí, že se člověku během noci zdá 4 až 9 snů. Číslo se může různit podle pozorovaných jednotlivců, stejně jako počet a kvalita zapamatovaných snů. Nejlépe si pamatujeme sny, které se nám zdají těsně před probuzením.

Kvalita vzpomínek na sny, se může měnit na základě jednoduchých cvičení. Mnozí lidé i knihy doporučují pro rozvoj lucidního snění psát deník a poté si jej znovu přečíst po pár dnech. To pak vede k lepšímu vybavení si snů po probuzení a k uvědomění si, že sníme.

„Někteří vědci nepovažují REM fázi za spánek, ale spíše za třetí stav existence, který charakterizuje především vysoká aktivita mozku a ochromení svalstva. Sny v REM fázi jsou mimořádně živé a mají bizarní, nelogický charakter...“³²

Mezi typy snů bychom mohli zařadit klasický sen, noční můru, noční děs, lucidní snění a bdělé snění. Autor Pavel Hartl popisuje dva z těchto pojmů takto:

„Sen - Představy vyskytující se během spánku REM; obsahují zbytky zážitků z bdělého stavu; předpokládá se, že odstraňuje stavy úzkosti a jejich odreagováním předchází vzniku duševních poruch; dramatičnost snů vzrůstá v ranních hodinách.“³³

„Noční můra – děsuplný sen; stav dříve označovaný jako úzkostná porucha ve spánku; sen naplněný úzkostí nebo strachem, jeho obsah je živý, často se týká ohrožení života; na rozdíl od nočního děsu je vzpomínka na obsah snu zachována, člověk je po probuzení orientovaný, je schopen běžné komunikace; u dětí výskyt častý, u dospělých obvykle s poruchou osobnosti nebo je výsledkem užívání psychotropních látek či jejich náhlého vysazení.“³⁴

Ostatní pojmy by se dalo popsat asi takto. Noční děs je stav, který se projevuje strachem, až panikou ve spánku. Může být doprovázený křikem a pohyby. Po probuzení si osoba, která děs zažila, nepamatuje, co se stalo. Lucidní snění je stav, při kterém člověk sní, ale přitom je bdělý a je schopný vnímat své okolí v rámci snu. Na kolik je jedinec schopný bděle vnímat záleží na tom, na kolik je u něj tato schopnost rozvinuta. Bdělé snění je typ představ, které prožíváme při odpoutání od reality. Často jsou živější a podrobnější, než obyčejné popisné představy a mozek je využívá k relaxaci.

³² PLHÁKOVÁ 2004, pozn. 4, s. 93

^{33, 34} HARTL 2004, pozn. 2, 3

Během dne mozek produkuje různé druhy vln. Při spánku jsou to především delta a théta vlny. Při myšlení v bdělém stavu jsou to poté beta vlny. Kromě těchto tří druhů vln, produkuje mozek také alfa vlny, a to právě ve chvílích relaxace. Objevují se těsně po probuzení, nebo např. pokud se sprchujeme. Vědci zjistili, že tento stav podporuje jeden z typů kreativity, který se vyznačuje překvapivými spojeními nápadů, vysokou tvořivostí a bujnou představivostí.

2.3.3. Imaginace

Samotné téma představ je zpracováváno v dalším objektu. Kromě tvořivosti, napomáhá také s řešením problémů.

Představy jsou součástí našeho každodenního života, proto je s podivem, že nám vybraná literatura přináší zprávy o tom, že je toto téma velmi kontroverzní, a v některých koutech psychologie nemá ani své místo, stejně jako v jejích učebnicích. S příchodem behaviorismu se výzkum imaginace téměř zastavil, kvůli tomu, že se představy nedaly vědecky exaktně zkoumat.

I přes tuto skutečnost však psychologové představivosti využívají ve svých metodách. Příkladem jsou Leunerovo katatymní prožívání obrazů, u disociativní poruchy osobnosti popis vnitřního světa, metoda systematické desenzibilizace, regresní terapie.

Experimenty a testy ukázaly, že míra schopnosti představovat si, je u každého jedince velmi individuální. Například různí lidé si mohou stejnou věc představit barevně, nebo černobíle, jiní si vybavují spíše zvuky a pocity.

Mozek využívá představy k úniku z reality, k řešení problémů a zjištění důsledků činů. Zdá se, že představy také slouží jako součásti vzpomínek, protože si mozek neukládá všechny informace, občas doplňuje slepá místa. Popřípadě můžeme představu vnímat jako vybavený vjem, ochuzený o některé informace.

Jedna ze současných teorií popisuje, že se vjemy v mozku rozkládají a jsou přes různá analytická centra zapisována do paměti. Mozek poté z těchto vzpomínek vytváří pamětní představu, což je první z typů představ. Fantasie, čili druhý typ představ, fungují obdobným principem, ale využívají již vzniklých představ, které rozloží a poté složí zpět z částí, které si dané vědomí či nevědomí zvolí, čímž vytvoří „něco nového“.

Různé výzkumy dokázaly, že naše představy o tom, co jsme zažili, se s časem můžou začít lišit od skutečnosti, a naopak pokud jsou nám podsunuta správná, nebo jiná data může se naše představa znovu transformovat na základě těchto dat. Pokud tedy dnes, jako dospělí, máme rádi houby, může naše představa sebe sama v mládí, jak jíme houbovou polévku, vypadat idealisticky, přesto, že bychom ji ve skutečnosti tehdy nejedli. Tímto způsobem jsou nám také vštěpovány představy o ideálním životě.

Podle postupu, zadání, nebo popisu se mění naše výsledná představa o určitém objektu. Této schopnosti můžeme využívat u otázek typu: „Jak bude vypadat skříň, když ji nabarvím na zeleno, nebo ji přemístím?“

Vzhledem k řeči se nám konkrétní představy například židle, tužka, vybaví spíše jako slovo, nebo slovo a obraz, zatímco abstraktní pojmy se nám vybaví většinou pouze imaginativně za pomoci obrazů.

Při vyprávění v naší mysli vznikají bezděčné představy doprovázející příběh. Obraz v mysli funguje většinou ve dvou polohách. A to buď v celku (polo celku), nebo v přiblížení (ve velkém detailu), kdy si můžeme věc prohlížet.

Druhá podstatná věc pro vizuální zpracování je ta, že v představě chybí mnoho detailů. Mozek si zapisuje pouze základní rysy předmětů, nebo specifická poznávací znamení. Pokud byste v tomto okamžiku chtěli nakreslit portrét Harryho Pottera, tak aby ho všichni poznali, jistě si nevybavíte přesnou podobu Daniela Radcliffa v hlavní roli, ale základní charakteristiku postavy s černými vlasy, kulatými brýlemi a bleskem na čele.

Sigmund Freud postavil teorii imaginace na základě pudových přání, které prochází v mozku cenzurou a stávají se z nich pudové deriváty. Ty jsou oproti přáním nevinnější a lze je již vyjádřit slovy. Tyto deriváty potom podporují tvořivost a stávají se z nich fantazie. Oba způsoby jsou snahou o splnění osobních přání, nebo jde o náhražku za skutečné splnění přání.

Věřil, že umělci jsou v základě nespokojení a umělecké dílo je prostředkem, jak tuto nepohodu zmírnit. Představy, nebo zasněnost pro něj byly vnitřním znázorněním vnějšího světa a byly uloženy v dlouhodobé paměti. Nevědomí pak tyto představy ovlivňovalo, a to vše se pomocí ega proměnilo v umělecké dílo. Velmi přesvědčivou kritikou této teorie byl

však fakt, že spoustu umělců vedlo velmi spokojený život s uspokojenými základními potřebami.

2.3.4. Myšlenka a myšlení

Myšlenka je posledním z námětů objektů v praktické části textu. Myšlení je silně spojeno s imaginací, kterou využívá k řešení problémů. Některé funkce jsou proto podobné tvorbě představ např. analýza – rozdělení prvků a jejich popis.

Hlavními funkcemi myšlení jsou formování pojmů, řešení problémů, usuzování, vytváření nových myšlenek (nepoznaného) a rozpoznávání a nacházení vztahů mezi věcmi.

Myšlení samotné je nejsložitějším procesem, který v mozku probíhá, a proto není divu, že sami psychologové mají mnoho způsobů jeho rozdělení. Lze ho označit za mentální děj, který pracuje s informacemi, různými způsoby.

Myšlenka je jedním z výsledků myšlení, dalším může být také nový poznatek. Autor Pavel Hartl popisuje myšlenku takto.

„Myšlenka - výsledek rozumových operací odrážející vztahy, souvislosti mezi předměty a jevy vnějšího a vlastního, vnitřního světa; Myšlenky jsou uvědomované ve vnitřní řeči, vyjádřené slovem, písmem či jinými symboly.“³⁵

Nutno vytknout autorovi nepřesnost tohoto textu. Obecná učebnice psychologie od Aleny Plhákové jasně uvádí, že některé psychologické teorie předpokládají myšlení na více úrovních včetně těch podvědomých. Na těchto úrovních jsou tedy myšlenky podvědomé a případně i nevyjádřitelné.

Autor má však pravdu v tom, že myšlenky lze vnímat vnitřním systémem představ, a ty uvědomělé později vyjadřovat vybraným způsobem.

³⁵ HARTL 2004, pozn. 4

3. Praktická část

3.1. Charakteristika metod a postupů

- studium sekundárních dat – čtení získané literatury a prozkoumání obrázků
- studium primárních dat – studium sesbíraných nápisů, kreseb a grafik
- pozorování – sebezpozorování, zjišťování faktů o svém okolí
- experiment – zjišťování faktů při vytváření díla

3.2. Úvod k používání výtvarných prostředků autora

3.2.1. Konfrontace

Téma konfrontace jsem si vybrala především z toho důvodu, že ve svém díle můžu často vidět protichůdné myšlenky. Fascinovali mě již na střední škole, ale až po ní jsem si uvědomila, že hranice protichůdného nejsou absolutní. Můžou se prolínat a skládat na sebe.

Konfrontace je tématem, na kterém jdou vidět velké střety v jakémkoli pojetí, proto je ideální na pozorování a zpracování. Obsahuje jak neměnnou složku vzorců chování, tak vysoce agresivní protichůdné složky, které dodávají jednotlivým konfrontacím specifické rysy.

Pro všechny 3 objekty jsem zvolila klasickou, ale přesto kontrastní barevnost černé a bílé, typicky spojenou s kresbou a grafikou. Všechny také vznikaly v etapách a spontánně na popud emocionálních pohnutek.

Moje díla často vznikají v jednom okamžiku. Obvykle pracuji v cyklech, kdy stejnou věc kreslím několikrát za sebou, pokaždé s jiným pocitem. Zjistila jsem, že má impulzivnost, má dobré výsledky v dílech a začala jsem se jí řídit, stejně jako svým instinktem. Mé pocity nejlépe znázorňují díla, kreslené rychle a intenzivně. Toto je prozatím postoj, ke kterému jsem se dopracovala, a který nejlépe a nejčistěji vyjadřuje mé myšlenky. Pokud pracuji v cyklu a mám čas zjistit ohledně tématu nějaké informace, má představa i postoj se mění a výsledek díla také.

3.2.2. Mezi impresí a expresí

Imprese a impresionismus

Imprese, dojem, (smyslový) vjem.

Impresionismus jako takový vznikl ve Francii kolem roku 1870. Mráz³⁶ udává, že se impresionismus zabýval především problémem světla a jeho název vznikl pod vlivem narážek na obrazy barbizonské školy, jež působily, jako pouhé náčrty. Impresionisté se snažili pozorovat a zachytit odrazy světla v určité chvíli. Snažili se ovšem vyjádřit i celkový dojem ze scény. Výsledkem bylo rozčlenění obrazu do malých ploch. Zesvětlila paleta barev a začala mizet linka.

Expresa a expresionismus

Expresa se dá popsat jako vyjádření něčeho, co je uvnitř člověka. U základních emocí je to výraz v obličejí, zatím co v umění je to obraz.

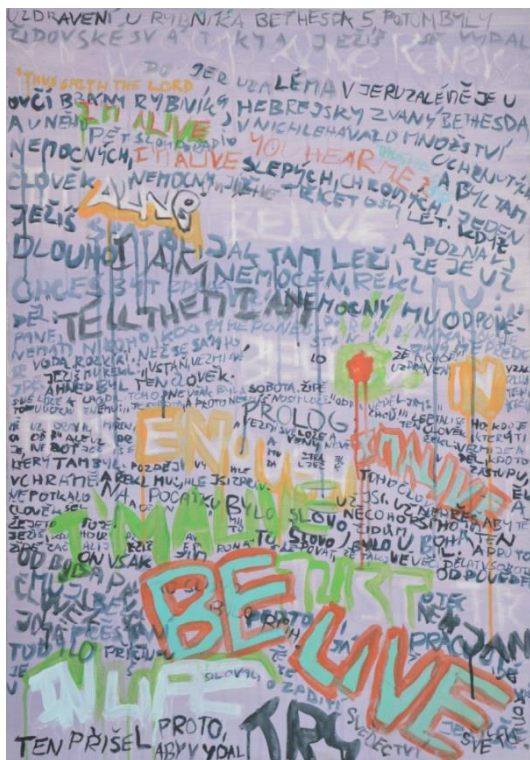
Expresionisté často vyjadřovali svůj duševní pohled na svět, rozpoložení mysli, pocit atd. Tímto se obrazy stávaly pocitovými a ve velké míře měly deformativní a dynamický charakter. Na to později navázalo abstraktní umění a později Neoexpresionismus.

Neoexpresionismus

Neoexpresionismus je směr 80. let 20. století vyznačující se návratem k figurativní malbě. Směr reagoval na minimalismus, abstraktní malbu a konceptualismus, a snažil se mu vzdorovat. Využívá také často kontrastní barevnosti. Mezi zástupce neoexpresionismu patří Jean-Michel Basquiat, Vladimír Skrepl a Jiří David. Přes návrat tohoto směru ke konkrétnosti a figuře zůstává tvorba poměrně stylizovaná a navazuje na tradici německého expresionismu.

Přesto, že impresionismus a expresionismus vychází z jiného základu, a využívají jiné principy tvorby, lze oba tyto směry také spojit na základě stejné psychické operace rozložení a znovu složení obrazu. Autoři děl totiž provádí stejnou psychickou operaci, rozložení a složení

³⁶ MRÁZ, Bohumír. *Dějiny výtvarné kultury: 2. díl*. 4. vydání, V Idea servis 3. vydání. Praha: Idea servis, 2020. ISBN 978-80-85970-82-1.

Obrázek 7
Čtení

představy s různými výsledky, pozorovatelnými z vnější perspektivy podle jinak zvolených postupů vyjádření.

3.2.3. Práce s písmem

Práci s písmem a znakem jsem se zabývala již v dětství asi do 12 let, poté můj zájem ochabnul a vrátila jsem se k němu, až v 17 letech. Původně skrze brigádu v písárně a zájem o kaligrafii a tvorbu písma ve spojení s jazykem, později v obraze.

V něm se pak většinou objevuje ve dvou variantách, jako nositel významu, který jsem později vedla k překrývání, až nečitelnosti některých částí, a jako nositel struktury.

V poslední době se k těmto dvěma variantám přidává ještě třetí, a to zájem o samotné gesto, které činí písmo často nečitelným, ale vysoce expresivním a osobitým.

Písmo popřípadě znaky jsou na obraze prvkem systému, který lze podle míry šifrování (určitého vyjádření) a kódu přečíst. Některé mé díla využívají záměrné nečitelnosti některých částí obrazu a uchovávají tak určité významy v tajnosti.

3.3. Objekty

3.3.1. Představa vs. realita

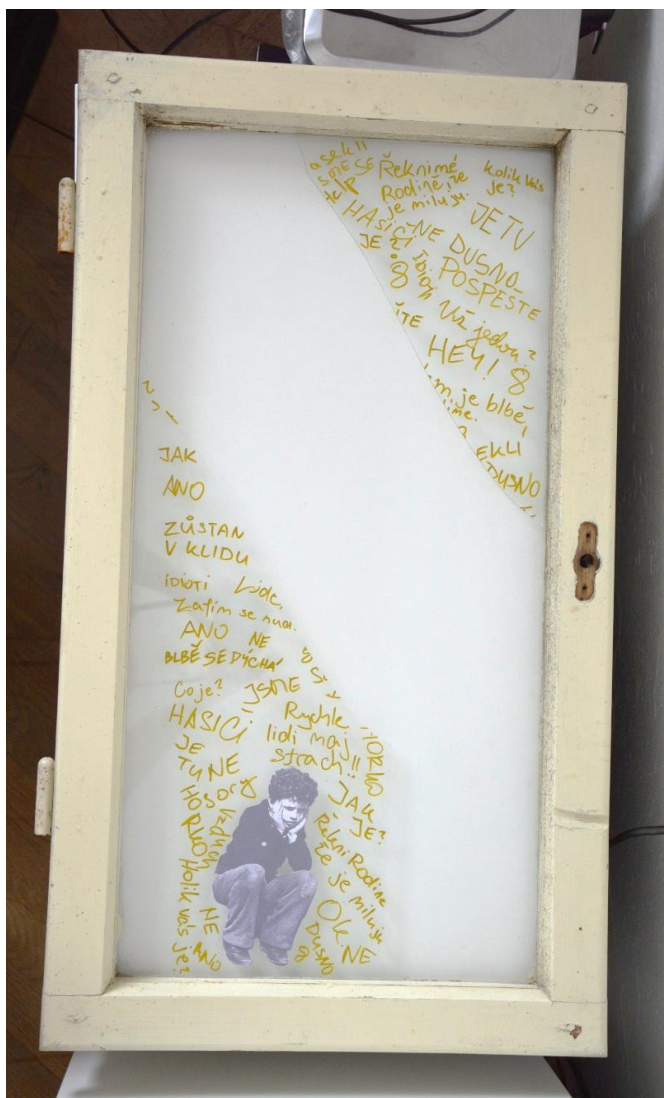
Úvod

Jednoho dne se malý chlapec rozhodl jet výtahem z horního patra knihovny do přízemí a usnadnit si tak cestu na oběd. Součástí budovy, ve které sídlila knihovna, byla také škola. Ten den se žáci rozhodli dělat hlouposti a jezdit výtahem tam a zpět. Když potom horlivě mačkali tlačítka v horním i spodním patře zároveň, výtah se zaseknul. V této chvíli byl výtah provzdušněný a dostat chlapce ven byla jen otázka času.

Díky této události jsem se však dozvěděla, že se něco podobného již stalo. Několik let zpět se v těchto místech zaseklo ve výtahu velké množství dětí. V té době, byl ale výtah ještě údajně

vzduchotěsný, což je spíše domyšleným omylem, než pravdou. Není však pochyb, že ve výtahu bylo extrémní dusno a vydýcháno.

Nepodařilo se mi dotyčné kontaktovat, ale povedlo se mi kontaktovat některé starší členy dané školy, kteří byli přítomni oběma neštěstím a dozvědět se pár dalších informací. Například, že uvěznění byli různého věku mladší i starší, tedy od věku asi od 11 do 17 let, a že si navzájem psali vzkazy na sklo výtahu a okna budovy s ostatními spolužáky. Některé vzkazy byly děsivého typu: „Řekni rodině, že je miluju.“ atd. Celá situace byla dost stresující pro obě strany. Zvláště pokud se dá věřit některým věcem, které se dříve vyprávěly, nemohlo být příjemné vidět své spolužáky omdlávat a nemoci se k nim dostat.

Obrázek 8
Návrh okna

Celá záležitost, ale nakonec dopadla dobře. Žáci se z výtahu dostali údajně všichni v pořádku.

Postup práce

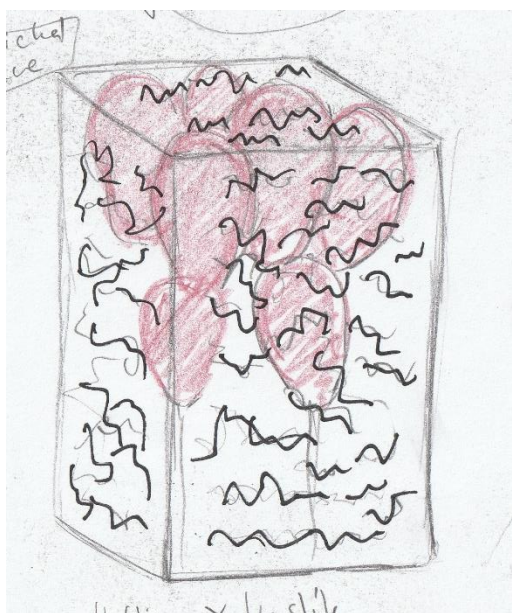
Pro začátek práce jsem si znovu zašla do již zmíněného výtahu. Zjistila si jeho rozměry a podívala se na jeho specifikace. Také jsem si prohlédla okolí, zvláště pak skleněné okno výtahu a protější okna budovy.

Okno později figurovalo ve více mých návrzích. Patří mezi ně například portrét chlapce v okně, nebo figura chlapce, sedícího na pomocném sedátku ve výtahu, předkloněného dopředu, jehož hlava spočívá na sepjatých rukách. Toto byl jeden z postojů, jaké chlapec skutečně zažil. Nad ním potom byly nápisy, které si vyměňoval se spolužáky on sám, spolu

se vzky, které si vyměňovali jeho předchůdci v minulosti. V této době jsem udělala jeden realizovaný návrh okna a později i jeho skutečnou podobu. Ovšem výsledek nesplňoval moji představu o díle.

Poté jsem přemýšlela nad návrhy, které by vyjadřovaly pozorování, zkoumání a určitou stísněnost spolu s uvězněním.

Z toho vyllynula podoba terária, ve kterém se měla scéna odehrávat. Také se objevily nové návrhy za pomoci samostatných skel, využití hloubky prostoru, oken a jiných předmětů. Tento návrh ovšem oproti ostatním připomínal stély, pohraniční kameny, náhrobní kameny, vítězné sloupy a jiné památky podobného tvaru, které tvoří memento určité události.

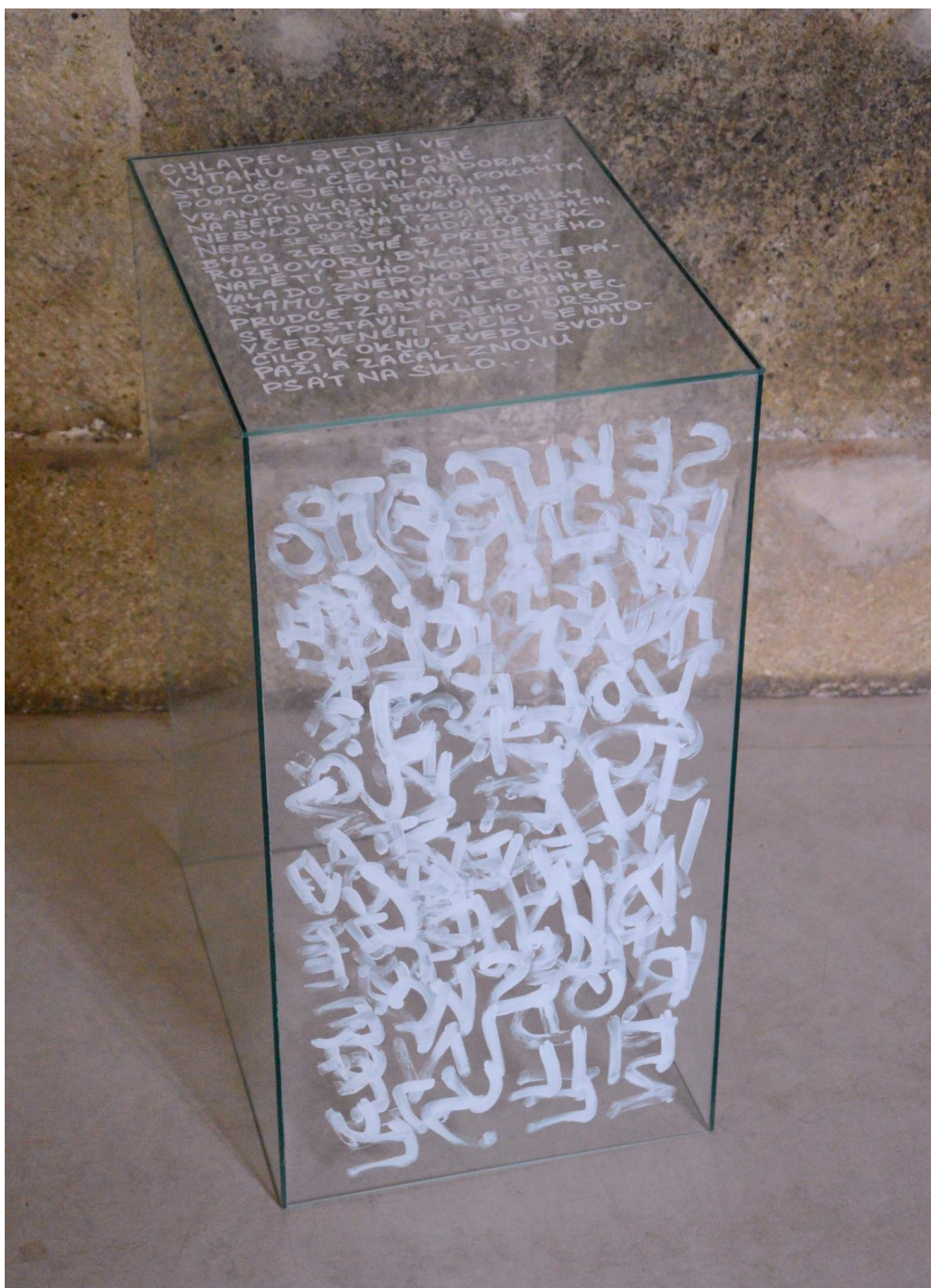

Obrázek 9
Návrh terária

Následovaly další návrhy s využitím nyní již viditelného písma. Finální návrh vychází z koncepce představ. Vzala jsem zažitou realitu, tedy dnešní pamětní představu, a finální fantazijní představu z vyprávění, dekonstruovala jejich podobu v mysli, nechala na ně působit prvky své paměti a představ, a následně je seskládala do prolínajícího se celku se záměrem působit na diváka.

Nutno říci, že výsledek práce je jiný, než by byl v těsné blízkosti po události. Na tyto představy totiž měly vliv také měnící se umělcovy názory a zážitky. Jedna z představ má proto jiné citové zabarvení, než by se dalo předpokládat. A to, že vzpomínka má děsivý podtext a fantazie má velmi tlumený pomalý ráz, až klidný a svrchovaný, s minimálním podtextem nervozity a nepochopitelnosti.

V prvních fázích tvorby finálního objektu jsem si nechala zaslat fotografie písma svých známých, které jsem chtěla napodobovat při psaní na sklo. Po zjištění faktu, že lze rozeznat i naučené písmo, od původního písma autora, jsem od tohoto návrhu upustila. Stopa písmen z čelní strany byla nanášena prsty na očištěný povrch skla. Překrývají se na ní různé typy prohlášení, které připomínají skutečně prohlášené věty. Z horní strany jsem poté nanesla text popisu scény s chlapcem, tak jak si ji pamatuji v současné době.

Obrázek 10
Představa vs. realita

3.3.2. Sen vs. realita

Úvod

Tato část práce vychází z osobní zkušenosti se spánkem. Již od dětství jsem mívala období, kdy se mi ve větší míře zdávaly živé sny a noční můry.

V pozdějším věku se k tomu přidaly i nekontrolované noční úzkosti, ovšem nikdy nepřecházely do tzv. nočních běsů.

Moje zkušenost z dětství se sny mi po menším cvičení dala schopnost uvědomit si, že sním. To vedlo k tomu, že jsem se mohla vyvarovat většímu strachu a panice a po delší chvíli se i vědomě probudit, v menší míře přimět se zůstat spát, nebo si lépe zapamatovat sny.

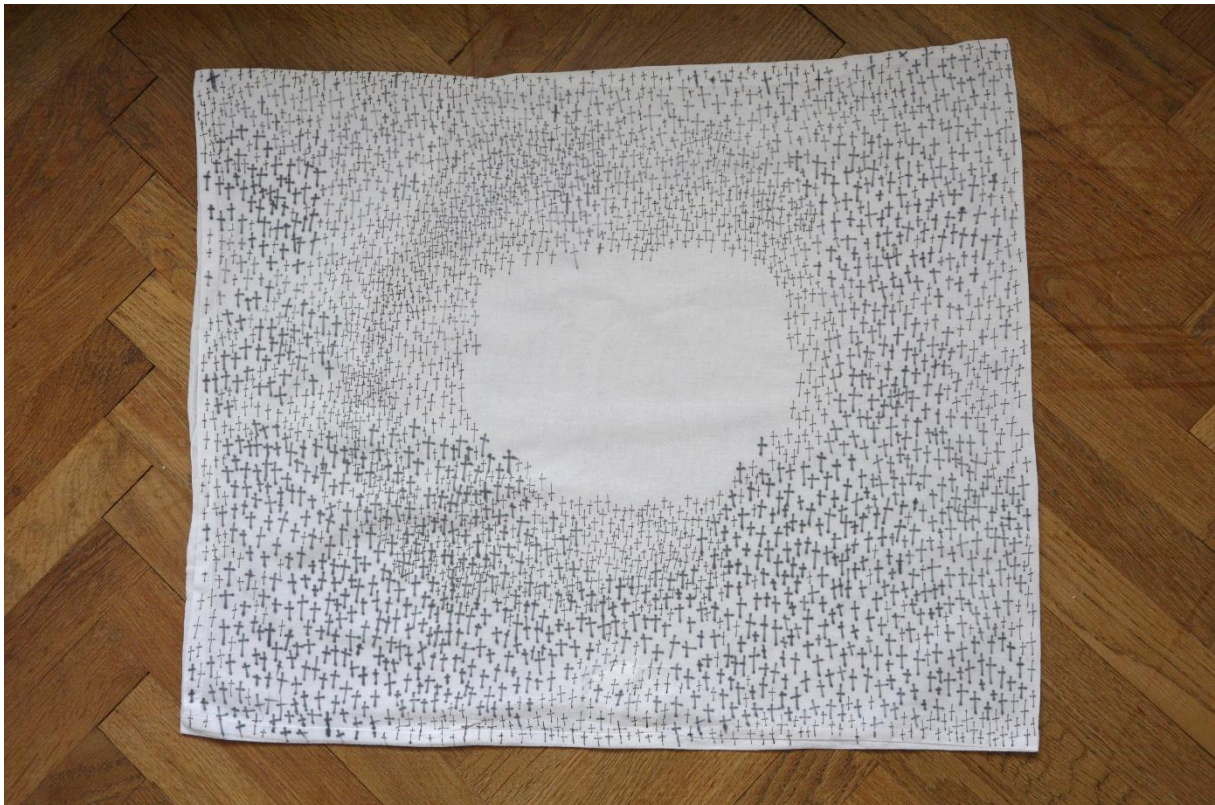
Druhou částí mé zkušenosti byly potom úzkosti po probuzení. Nepamatuji si, že bych někdy měla panickou ataku při dospívání. I když podle vzpomínek si pamatuji pár chvil z dětství, kdy jsem ataku skutečně mohla dostat, právě i v návaznosti na noční můry. Tato ataka byla doprovázena nejspíše halucinacemi a následnou mdlobou.

V dospívání šlo spíše o strach vzniklý ze zdánlivého ničeho, který mě v noci probudil. Následovaly střídající se fáze útlumu a strachu, které trvaly podle intenzity 10 až 30 minut, než skutečně odezněly.

Tyto úzkosti později začaly navazovat na moje noční můry. Tehdy jsem začala kreslit křížky na čelo postele, v návaznosti na dřívější víru, spíše však jako variantu věžeňského odpočtu dní na stěnách.

Postup práce

Původním záměrem bylo přenést tuto kresbu na polštář, kde samotná hlava leží. Jako znázornění stavu, kdy mysl je již v klidu, ale na okolí zůstaly znatelné stopy po chaosu v mysli. Šlo tedy o vyjádření pocitu ze snu do vnějšího světa, pomocí znaků. Zakoupila jsem několik polštářových povlečení a provedla na nich pokusy různými výtvarnými technikami.

Obrázek 11
Polštář - návrh fixem

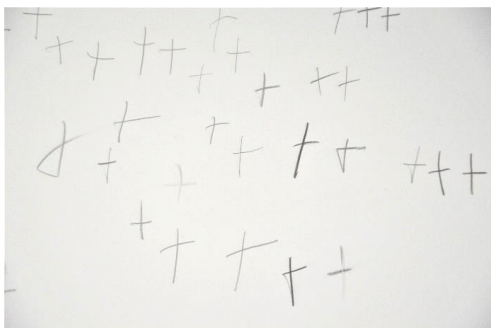
Pozdější návrhy se točily okolo vlastního reliéfu polštáře, kdy po probuzení zůstává v polštáři reliéf, jako fyzický důkaz průběhu spánku. Dále pak šlo o uvěznění popsaného polštáře v kleci, jako ve vlastní mysli s nočními můrami a strachy, kterým nelze uniknout. Tyto návrhy ovšem stále neměly povahu vyjádření, kterou jsem hledala. Proto jsem se rozhodla po zakoupení nové postele, využít samotného čela původní postele k vytvoření výsledného objektu.

Jelikož se postel měla původně prodávat, byly z ní smyty všechny znaky. Druhé kolo kresby se odehrávalo v rozmezí asi dvou až tří týdnů, kdy jsem záměrně vysazovala léky, aby se u mě projevíly vedlejších účinky této akce, které zahrnují, kromě jiných také živé sny a noční můry,

Obrázek 12

Polštář - návrh tuší

Obrázek 13

Ukázka znaků na posteli

pár zapamatovaných lokalit. Dílo je tedy fyzickým odkazem na stav po snění. Deska slouží jako prostor, na níž se setkává sen s realitou.

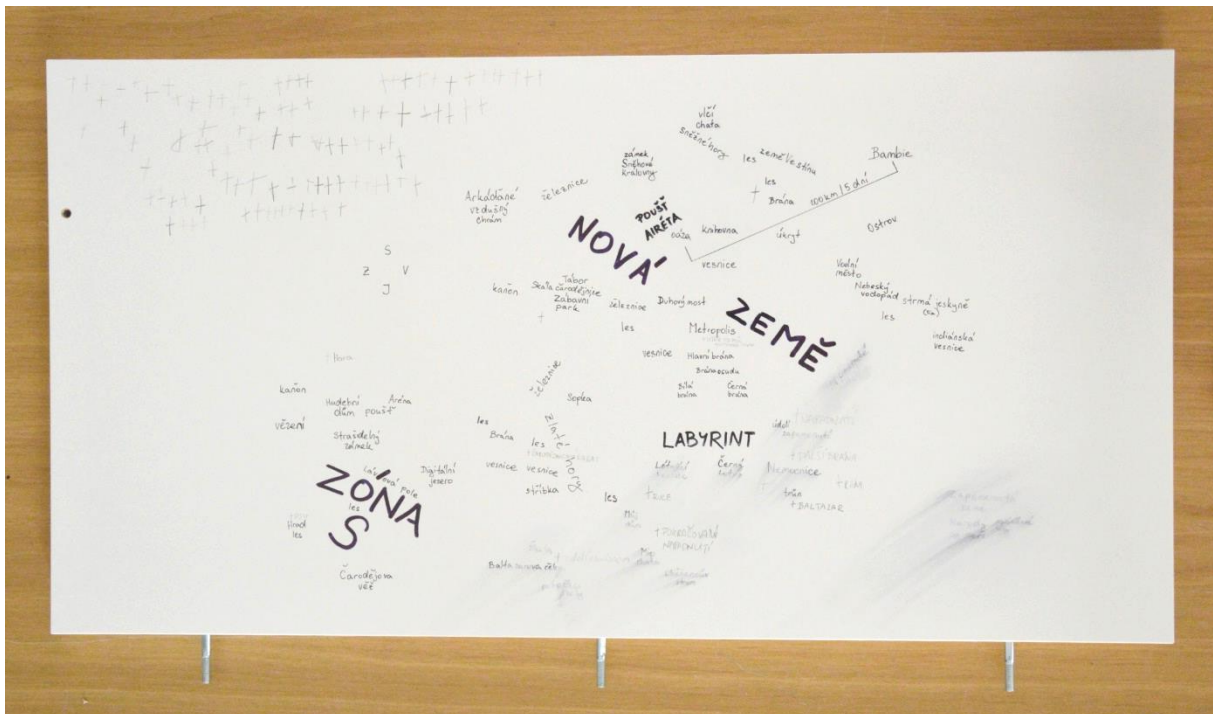
Po určitém čase jsem si uvědomila, že postup této práce se značně liší od dalších dvou tím, že pracuji pouze se současnou verzí svých snů a nekonfrontuji minulost a současnost. Proto jsem se rozhodla využít i svých minulých záznamů o snech, v podobě map a krátkých zápisů v denících, které jsem psala zhruba od devíti let života.

Největší mapa, kterou jsem vytvořila, se nacházela na stěně, nad postelí. Její rozměry byli asi 2,1 m na 1,3 m. Byla rozdělena na sny a noční můry. Při tvorbě těchto map jsem vždy

na začátku zvolila místo prvního vyobrazení lokality ze snu někde blízko středu dané poloviny. Poté jsem odvíjela lokace snů podle typu krajiny.

Rozhodla jsem se spojit tyto mapy snů s jejím současným záznamem snění a vytvořit na desce další mapu, aby docílila složení obou časových pohledů.

Nejprve jsem prošla veškeré dostupné textové záznamy, které jsem našla a podle nich jsem sestavila mapu svých snů, se kterou jsem dále pracovala. Původně jsem chtěla vytvořit klasickou starou mapu. Při postupu práce jsem, ale využila seznamu lokalit, který jsem rozstříhala, aby se s textem snadněji manipulovalo. To mě přimělo zvážit, zda je kresba v díle o písmu nutná a nakonec ji vypustit.

Obrázek 14
Sen vs. realita

3.3.3. Myšlenka vs. realita

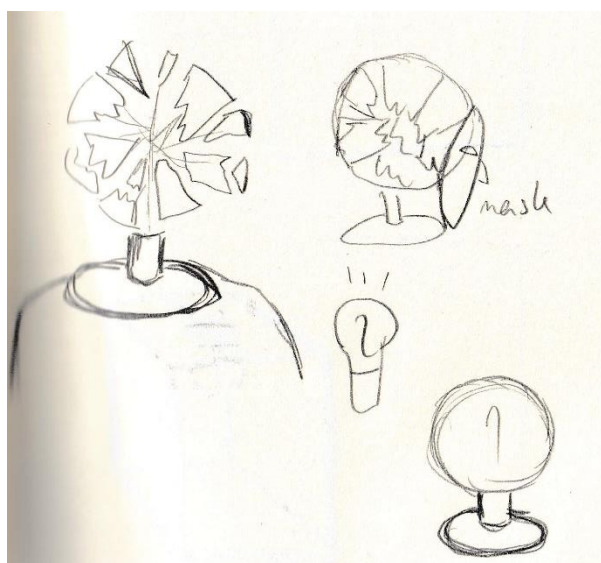
Postup práce

Toto téma prošlo více proměnami. Finální podoba vznikla jako třetí fáze vyjádření.

První fází byla tzv. dadaistická hlava. Autorka přemýšlela nad zaplněním hlavy informacemi a nad využitím informací v moderním světě. Informace se totiž nikam neztrácejí, tedy jsou neustále uloženy v mozku, nebo na jiném záznamovém zařízení. Návrhy hlavy začínaly představou výbuchu nahromaděných informací v jednom okamžiku. Představovaly fragmenty předmětů zasazené do tvaru hlavy, nebo zničené části paměti počítače Matiční desky.

Obrázek 15
Návrh hlavy 1

Obrázek 16
Návrh hlavy 2

Tento nápad poté přerostl do podoby samotné žárovky popsané znaky. Ta se přesunula rovnou nad hlavu pozorovatele, umístěná na dřevěném, nebo kovovém rámu.

Druhou fází byla lavice. Toto byl jeden z motivů, které jsem měla dlouhodobě v plánu zpracovat. Byly vytvořeny již dřívější návrhy k jiným tématům, ovšem moje práce s žáky základní školy mě přiměla se zamyslet nad tímto motivem i v rámci bakalářské práce.

Jako materiál jsem měla v plánu použít starou lavici, ze své základní školy, kterou jsem získala při výměně školního majetku, jako pracovní stůl.

V této chvíli jsem také začala sbírat fotografie textů, kreseb, grafik a jiného pouličního umění. Později jsem se chtěla zaměřit přímo na lavice a na sešity žáků. Sběr fotografií však ztížila celková výměna lavic na mnoha školách v posledních letech. Sešity jsem se snažila získat od dětí z 3. – 9. třídy a od středoškoláků.

Obrázek 17
Graffiti na nádraží v Hranicích

Nakonec jsem od nápadu s lavicí upustila. Zájem o psané myšlenky, nebo jen o potřebu se vyjádřit, poté automaticky přešel na další místo, kde se nápisy vyskytují, a to, na veřejné záchody.

V této chvíli se přenášíme do poslední fáze, tedy k návrhu dveří.

Na veřejných záchodech ovšem nekonají vandalismus jen děti, žáci a studenti, ale také dospělí lidé. Některé články polemizují o tom, zda je to z nudy a dnešní funkci kabinky poskytnout soukromí, aby nás někdo při vandalismu neviděl, zatím co psychologie naznačuje, že tyto počiny jsou posilovány touhou (a to i nevědomou) se zviditelnit a upozornit na sebe.

mládež³⁷ a nevěřil v uznané bohy, nýbrž vymýšlel si nové. Sokrates soud prohrál, a byl odsouzen k smrti.

Text Obrana Sokratova jsem rozdělila na jednotlivé myšlenky a znovu sestavila, jen z vybraných částí textu.³⁸ Následovaly návrhy kompozice vyjadřující padání, rozpor, strach.

Nakonec jsem vybrala podobu sloupu, mementa dávné doby, který se chvěje pod náporom jiných myšlenek. Text, který zanechali současní lidé, požívá myšlenky dávnověku. Konec však není zřejmý.

Pro tvorbu byly využity samozřejmě dveře, text Sokratovi obrany, a fixy, jimiž běžně lidé na záchodech píší, poté i tužky, pera a jiné pomůcky. Pro návrhy bylo využito i rytí klíčem, kružítkem a nůžkami. Některé fixy bylo nutné vyrobit ručně z plsti, nádob s úzkým hrdlem a tuše. Stejně tak reprodukce reklamních materiálů a samolepek.

Pro přiblížení se stavu, v kterém původně účastníci vandalizmu byli, jsem se rozhodla část práce zpracovat pod vlivem alkoholu. Písmo se v této fázi stává méně čitelným i přesným a je v něm vidět celkový úpadek pozornosti. Výsledkem se stala chaotická struktura písma zahrnující nalezené texty a filozofické citáty a otázky dnešní doby.

³⁷ K vyučování využíval Sokrates metodu nazvanou po něm samém tedy Sokratovy dialogy, při nichž se vyučující dotazuje žáků a snaží se je tak navést k novému poznání, při čemž se je nesnaží ovlivnit. Tato metoda je hojně používána také při terapiích, klasické výuce, výcviku kritického myšlení a logiky.

³⁸ simulace úbytku informací při ukládání pamětních představ a následné znovu sestavení představy z informací uložených v různých centrech mozku.

Obrázek 19
Myšlenka vs. realita

4. Závěr

Hlavní cíl práce splněn byl. Práce se také stala dílčí částí mé tvorby a obohatila ji. Vzhledem k tomu, že objekt jako takový jsem tvořila prvně a měla jsem čas si urovnat některé tvůrčí myšlenky, bych řekla, že mě práce výrazně posunula. Nedokážu však posoudit míru přispění k celkové umělecké činnosti světa. Originalita je přeci jenom věc zdání.

5. Seznam zkratek

atd. – a tak dále

tzv. – tak zvaný

např. – například

REM – Rapid eye movement (rychlé oční pohyby)

NREM – Non-rapid eye movement (ne – rychlé oční pohyby)

6. Zdroje

6.1. Literatura

Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona : (včetně deuterokanonických knih) : český ekumenický překlad. 13. vyd., (4. opr. vyd.). Praha: Česká biblické společnost, 2007. ISBN 978-80-85810-55-4.

DEMPSEY, Amy. *Umělecké styly, školy a hnutí: encyklopedický průvodce moderním uměním.* 2. vyd. [Praha]: Slovart, 2005. ISBN 80-7209-731-8.

KŘÍŽ, Jan. *Eduard Ovčáček tvorba z let 1959-1999.* Hradec Králové, Praha. Galerie moderního umění, České muzeum výtvarných umění, 1999. 190 s. ISBN: 80-86087-23-9

LUCIE-SMITH, Edward. *Artoday: současné světové umění.* Praha: Slovart, 1996. 511.s ISBN 80-85871-97-1.

MRÁZ, Bohumír. *Dějiny výtvarné kultury: 2. díl.* 4. vydání, V Idea servis 3. vydání. Praha: Idea servis, 2020. ISBN 978-80-85970-82-1.

PLHÁKOVÁ, Alena. *Spánek a snění: vědecké poznatky a jejich psychoterapeutické využití.* Praha. Portál, 2013 258s. ISBN 978-80-262-0365-0

PLHÁKOVÁ, Alena. *Učebnice obecné psychologie.* Praha: Academia, 2004 472s. ISBN: 978-80-200-1499-3

6.2. Elektrické zdroje

BLAŽEK, Timotej. *Objekt a materiál v umění a edukácii* [online]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. [cit. 20.05.2021]. ISBN isbn978-80-244-4775-9. Dostupné z: <https://www.citace.com/vytvoreni-citace?q=isbn+978-80-244-4775-9>

DUNDES, Alan. *Here I sit – a study of American latrinalia* [online]. University of California, Berkeley: Kroeber Anthropological Society Papers, 1966 [cit. 2021-6-24]. Dostupné z: <https://digitalassets.lib.berkeley.edu/anthpubs/ucb/text/kas034-010.pdf>. Studie. University of California, Berkeley.

FISCHEROVÁ-KATZEROVÁ, Vladka a Dana ČEŠKOVÁ-LUKÁŠOVÁ. [online]. *Grafologie.* 2., dopl. vyd. Praha: Grada, c2009. Psychologie pro každého. [cit. 21. 05.

2021] ISBN 978-80-247-2833-9. Dostupné z: <https://ndk.cz/view/uuid:f08f8380-d5de-11e3-b110-005056827e51?page=uuid:ec8bacd0-0cb8-11e4-90aa-005056825209>

HARTL, Pavel. *Stručný psychologický slovník* [online]. Praha: Portál, 2004. 311 s. [cit. 22. 05. 2021]. ISBN 80-7178-803-1. Dostupné z: <https://ndk.cz/view/uuid:ce9bc3e0-cd60-11e9-9b82-005056827e52?page=uuid:12d8732f-d9c6-4146-a409-9672c4037568>

LÉKÓ, István, Richard CORTÉS a Tomáš POSPISZYL. *Street art Praha* [online]. Praha: Arbor vitae, 2007 [cit. 2021-6-25]. ISBN 978-80-86300-99-3. Dostupné z: <https://ndk.cz/view/uuid:a2e23370-baad-11e5-b5dc-005056827e51?page=uuid:14680e70-d54d-11e5-88b1-5ef3fc9ae867>

LOWE, Sheila R. *Písmo slavných osobností* [online]. Praha: Knižní klub, 2009 [cit. 2021-6-24]. Universum (Knižní klub). ISBN 978-80-242-2570-8. Dostupné z: <https://ndk.cz/view/uuid:a0ecc340-fd79-11e6-aa6c-005056827e52?page=uuid:411c12f0-1fb5-11e7-9ceb-005056825209>

Objekt/objekt: metamorfózy v čase : [katalog výstavy] : České muzeum výtvarných umění v Praze, Dům u Černé Matky Boží 31.5.-26.8.2001 : [text: Olaf Hanel ... [et al.]]. [online]. Praha: České muzeum výtvarných umění, 2001. [cit. 25.2.2021] ISBN isbn80-7056-095-9. Dostupné z <https://ndk.cz/view/uuid:cbddd060-27e2-11e2-a433-005056827e52?page=uuid:bbbfaa63a95441eb6a57c883b9d361f5>

OVERSTREET, Martina. [online]. *In graffiti we trust*. Praha: Mladá fronta, 2006. [cit. 23. 05. 2021]. ISBN 80-204-1325-1. Dostupné z: <https://ndk.cz/view/uuid:da0d30b0-9420-11e5-a715-005056827e52?page=uuid:c7939ec0-c589-11e5-bb59-5ef3fc9ae867>

POMAJZLOVÁ, Alena - *Obraz a slovo v českém výtvarném umění šedesátých let* [online]. Brno: Barrister & Principal, o.p.s. ve spolupráci se Západočeskou galerií v Plzni. 2017. [cit. 20.5.2021] ISBN 978-80-88027-20-1. dostupné z <https://ndk.cz/view/uuid:54eb9490-6d17-11e7-aab4-005056827e52?page=uuid:f911fb60-7db4-11e7-94b3-005056825209>

RICHTEROVÁ, Lenka. *OBJEKT: Objekt jako samostatné odvětví sochařské tvorby* Diplomová práce Vedoucí práce: Mgr. David Medek Olomouc 2011

ROKYTA, Richard. *Fyziologie* [online]. Praha: Galén. 2016. 434s ISBN 978-80-7492-238-1 dostupné z <https://ndk.cz/view/uuid:ae63b430-db70-11e8-a5a4-005056827e52?page=uuid:daa24a00-ec39-11e8-9210-5ef3fc9bb22f>

SCHERMANN, Rafael. [online]. *Písmo nelže*. Praha: J Albert. 1937, [cit. 21. 05. 2021] Dostupné z: <https://ndk.cz/view/uuid:c9843ce0-62b9-11ea-a744-005056827e51?page=uuid:ea133f07-5bfe-48d6-9f62-307dac5f7009>

TISSING, Karel. *Kresba* [online]. Praha: Aventinum, 2010. 190s. [cit. 20.5.2021] dostupné z <https://ndk.cz/view/uuid:fbc32d00-92ce-11e7-a9a4-005056827e51?page=uuid:46e658e0-a7e5-11e7-a093-005056825209>

Velký slovník naučný encyklopedie Diderot 2. M-Ž Praha: Diderot, 1999 [M-Ž | Velký slovník naučný | Národní digitální knihovna | Digitální knihovna Kramerius \(ndk.cz\)](#)

6.3. Zdroje obrázků

ARMAN. Cascade. [foto]. *Artsper* [online]. 2004 [cit. 2021-6-27]. Dostupné z: <https://www.artsper.com/hk/contemporary-artworks/sculpture/895710/cascade>

GLASS, Julia. How Anxiety Changes My Handwriting: Anxiety handwriting. [foto]. *The Mighty* [online]. Mighty Proud Media, March 12, 2019 [cit. 2021-6-27]. Dostupné z: <https://themighty.com/2019/03/anxiety-handwriting/>

GLASS, Julia. How Anxiety Changes My Handwriting: Usual handwriting. [foto]. *The Mighty* [online]. Mighty Proud Media, March 12, 2019 [cit. 2021-6-27]. Dostupné z: <https://themighty.com/2019/03/anxiety-handwriting/>

KLEIN, Yves. Modrá Venuše (S41) 1962/1982. [foto]. *Artsy* [online]. Éditions Galerie Bonnier, Genf. [cit. 2021-6-27]. Dostupné z: <https://www.artsy.net/artwork/yves-klein-venus-bleue-s41>

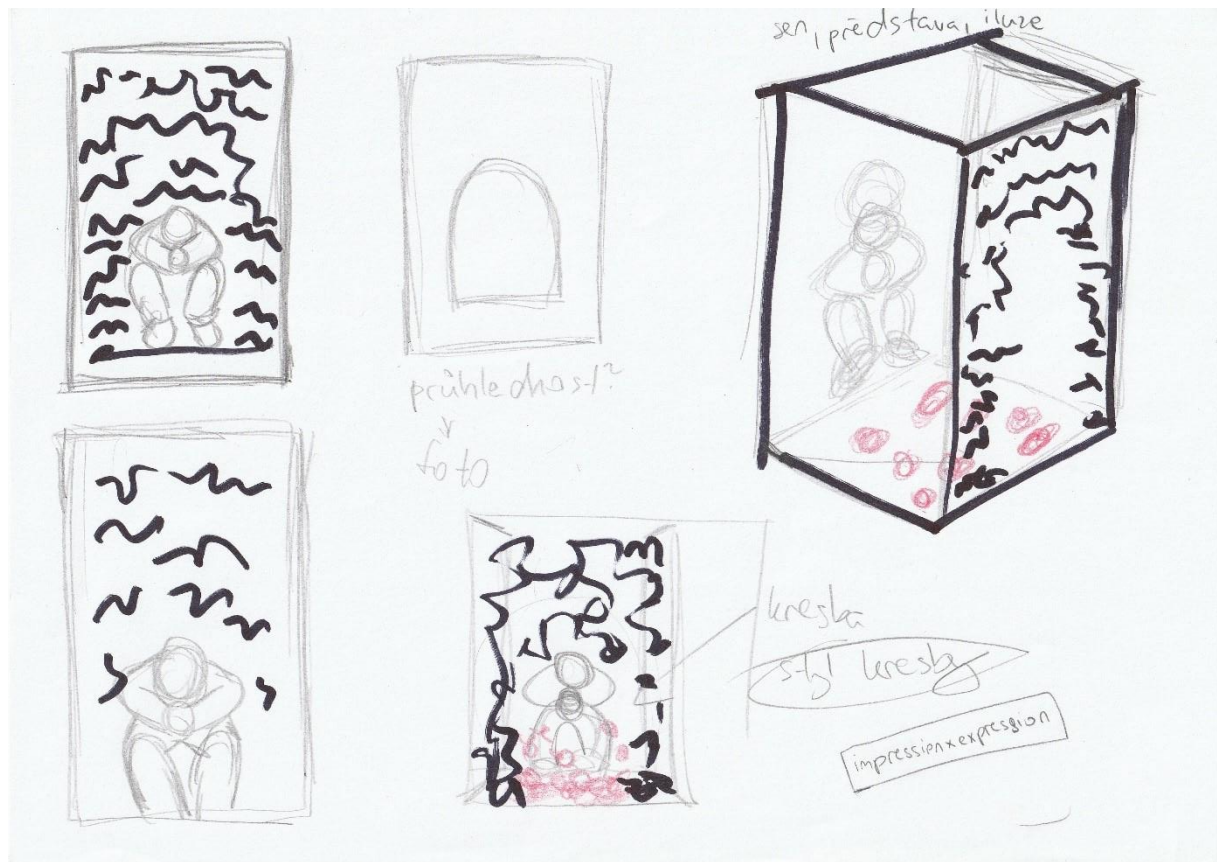
KOLÁŘ, Jiří. Bota. [foto]. *Invest In Art* [online]. Česká republika, 1960 [cit. 2021-6-27]. Dostupné z: <https://investinart.biz/obchod/1960-bota-jiri-kolar/>

OVČÁČEK, Eduard. Kolážovaná antropometrie. [foto]. *Aukční dům Sýpka* [online]. Česká republika, 1981 [cit. 2021-6-27]. Dostupné z: <https://www.sypka.cz/kolazovana-antropometrie-1981/a66/d17577/#!prettyPhoto/0/>

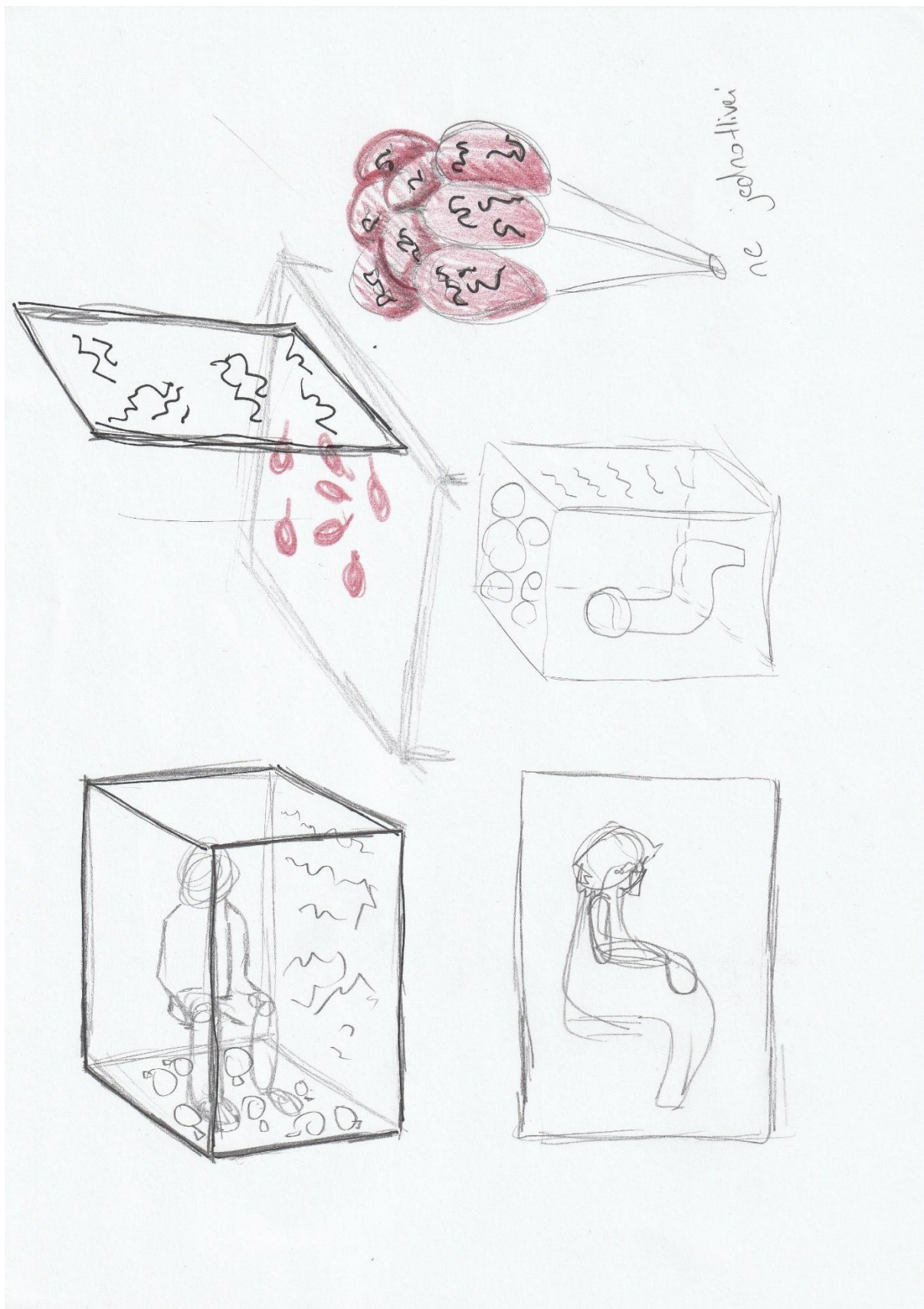
7. Seznam obrázků

1. obrázek – Modrá Venuše, Yves Klein	8
2. obrázek – Kaskáda, Arman	9
3. obrázek – Kolážovaná antropometrie, Eduard Ovčáček	16
4. obrázek – Bota, Jiří Kolář	17
5. obrázek – Ukázka písma při vysoké míře úzkosti, Julia Glass	21
6. obrázek – Ukázka písma stejného autora v klidném stavu, Julia Glass	22
7. obrázek – Čtení, Zuzana Gnidová	30
8. obrázek – Návrh okna, Zuzana Gnidová	31
9. obrázek – Návrh terária, Zuzana Gnidová.....	32
10. obrázek – Představa vs. realita, Zuzana Gnidová.....	33
11. obrázek – Polštář – návrh fixem, Zuzana Gnidová	35
12. obrázek – Polštář návrh tuší, Zuzana Gnidová.....	36
13. obrázek – Ukázka znaků na posteli, Zuzana Gnidová.....	36
14. obrázek – Sen vs. realita, Zuzana Gnidová	37
15. obrázek – Návrh hlavy 1, Zuzana Gnidová.....	38
16. obrázek – Návrh hlavy 2, Zuzana Gnidová.....	38
17. obrázek - Graffiti na nádraží v Hranicích, Zuzana Gnidová	39
18. obrázek – Zkouška spojených technik, Zuzana Gnidová.....	40
19. obrázek – Myšlenka vs. realita, Zuzana Gnidová	42

8. Přílohy

Příloha 1: Návrhy 1

Příloha 2: Návrhy 2

Příloha 3: Kresba chlapce 1

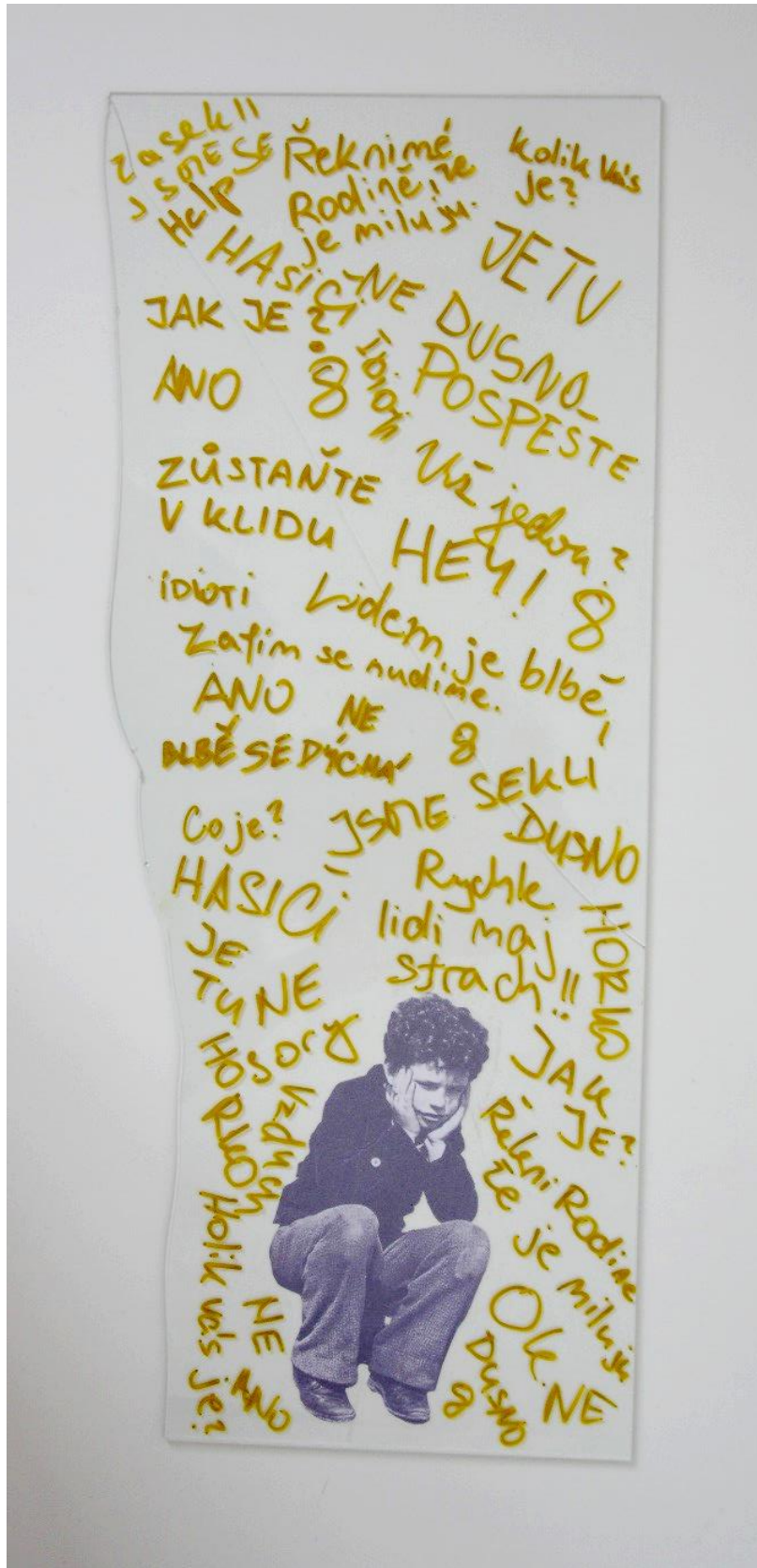
Příloha 4: Kresba chlapce 2

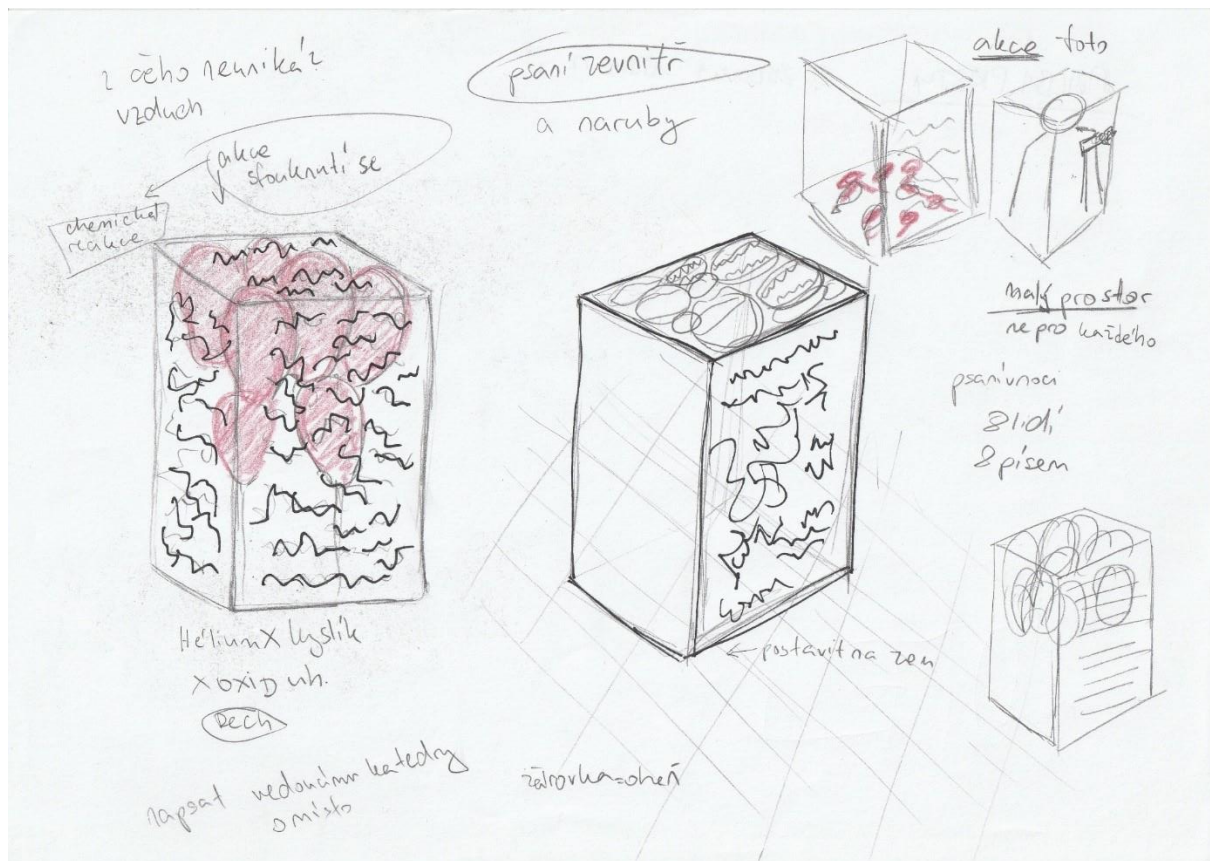
Příloha 5: Kresba chlapce 3

Příloha 6: Návrh okna

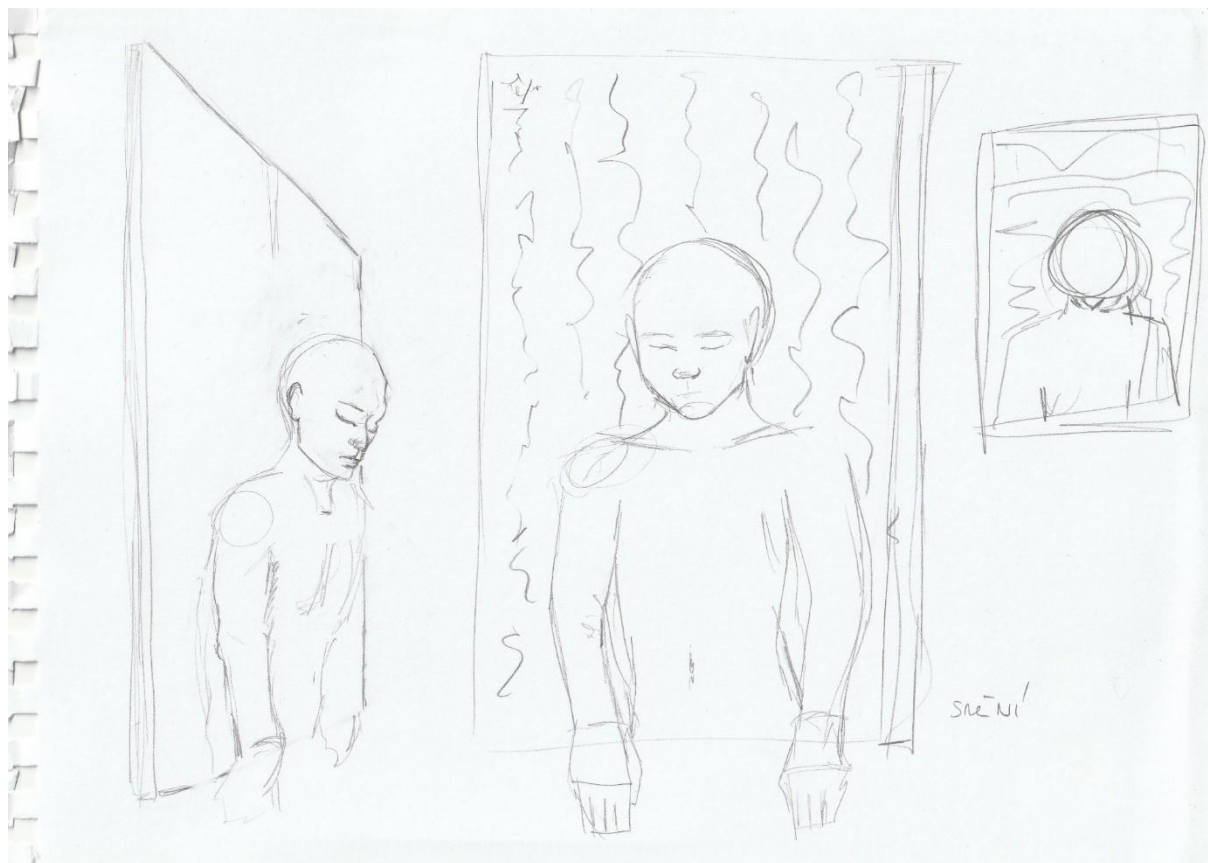
Příloha 7: Návrh okna 2

Příloha 8: Návrh 3

CHLAPEC SEDĚL VE
VÝTAHU NA POMOČNÉ
STOLIČCE. ČEKAL AŽ DORAZÍ
ПОМОС. JEHO HLAVA, POKRYTÁ
VRANÍMI VLASY, SPOČÍVALA
NA SEPJATÝCH RUKOU. ZDÁLKY
NEBYLO POZNAT ZDA MA' STRACH,
NEBO SE SPÍŠE NUDÍ. CO VŠAK
BYLO ZŘEJMÉ Z PŘEDEŠLÉHO
ROZHOVORU, BYLO JISTÉ
NAPĚTÍ. JEHO NOHA POKLEPÁ-
VALA DO ZNEPOKOJENÉHO
RYTMU. PO CHVÍLI SE POHYB
PRUDCE ZASTAVIL. CHLAPEC
SE POSTAVIL A JEHO TORSO
V ČERVENÉM TRIČKU SE NATO-
ČILO K OKNU ZVEDL SVOU
PAŽI A ZAČAL ZNOVU
PSÁT NA SKLO.

Příloha 9: Horní strana terária

Příloha 10: Návrhy 4

where is the disturbance

Why do you draw gravirad so often

more intimaci
na k'ahil' do hlavy

clear spot for deep though

sen x reality
ideology x reality
made
ilusion x reality

surreal
logic

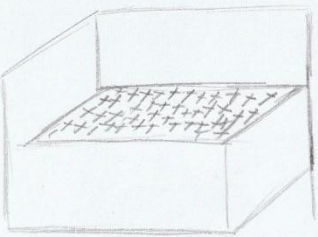

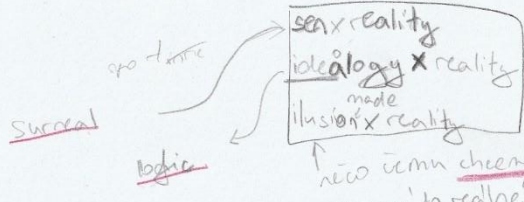

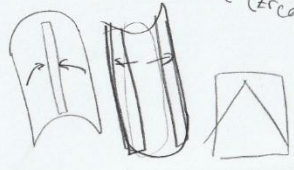
nečo čomu chceš veriť, ak chceš to realne

emuce x realita

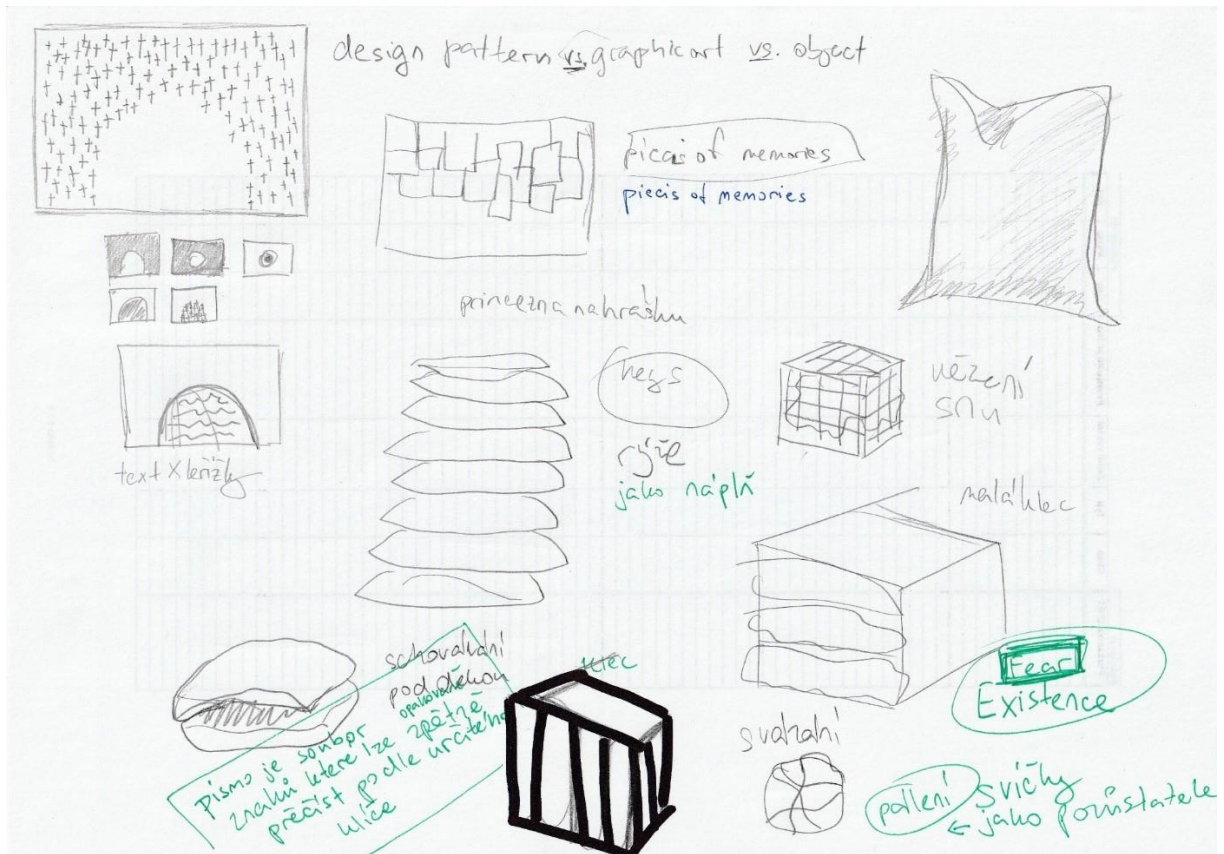
deťs bal posty'ka X postel
2000
člaka - slova
drevo

2000-600
člaka - slova
drevo

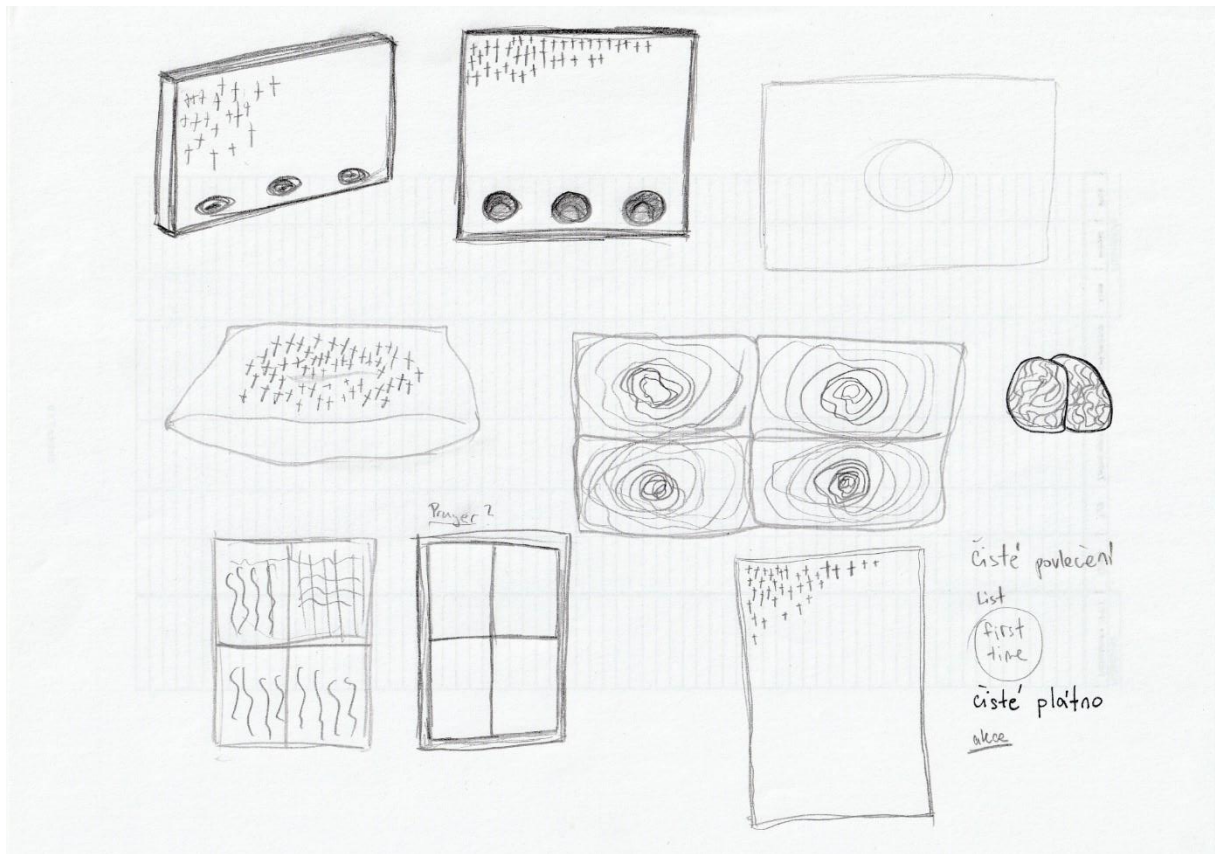
kedy človek nejúctie má iluze
lie soľm sobe (zrcadlo)

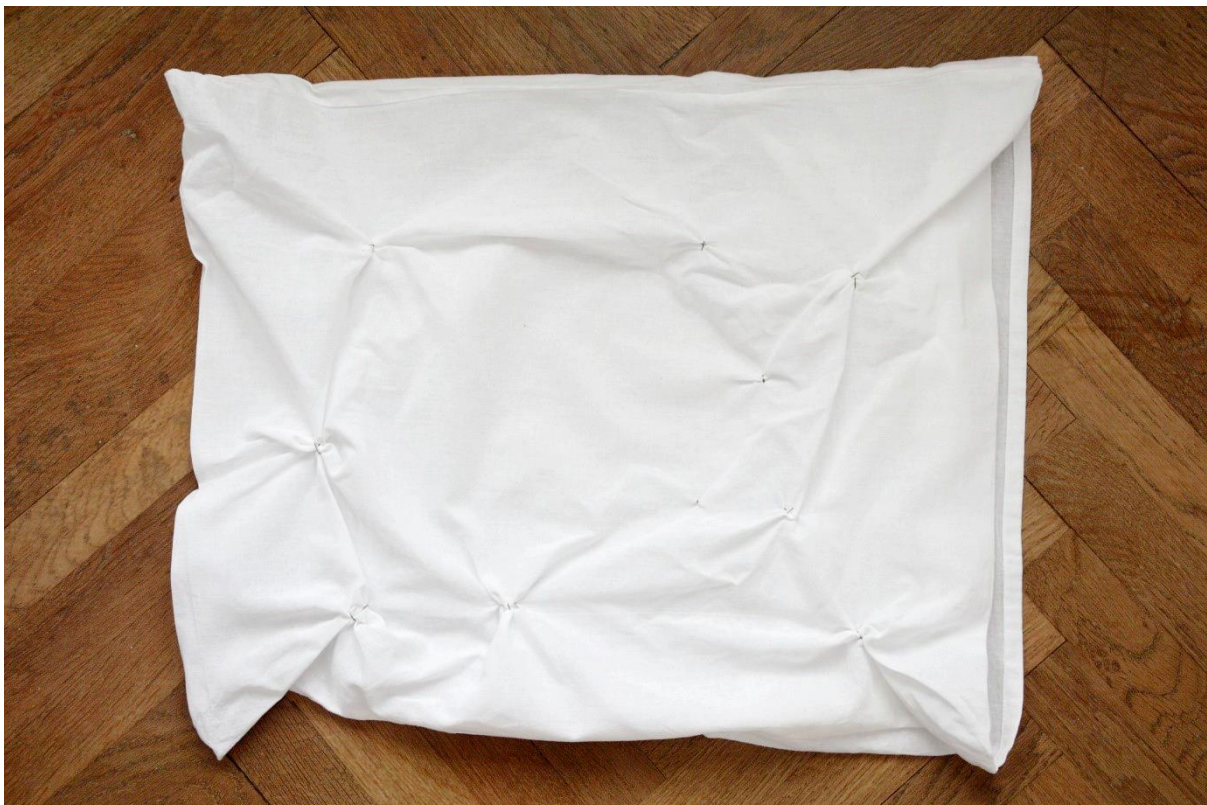
Příloha 11: Návrhy 5

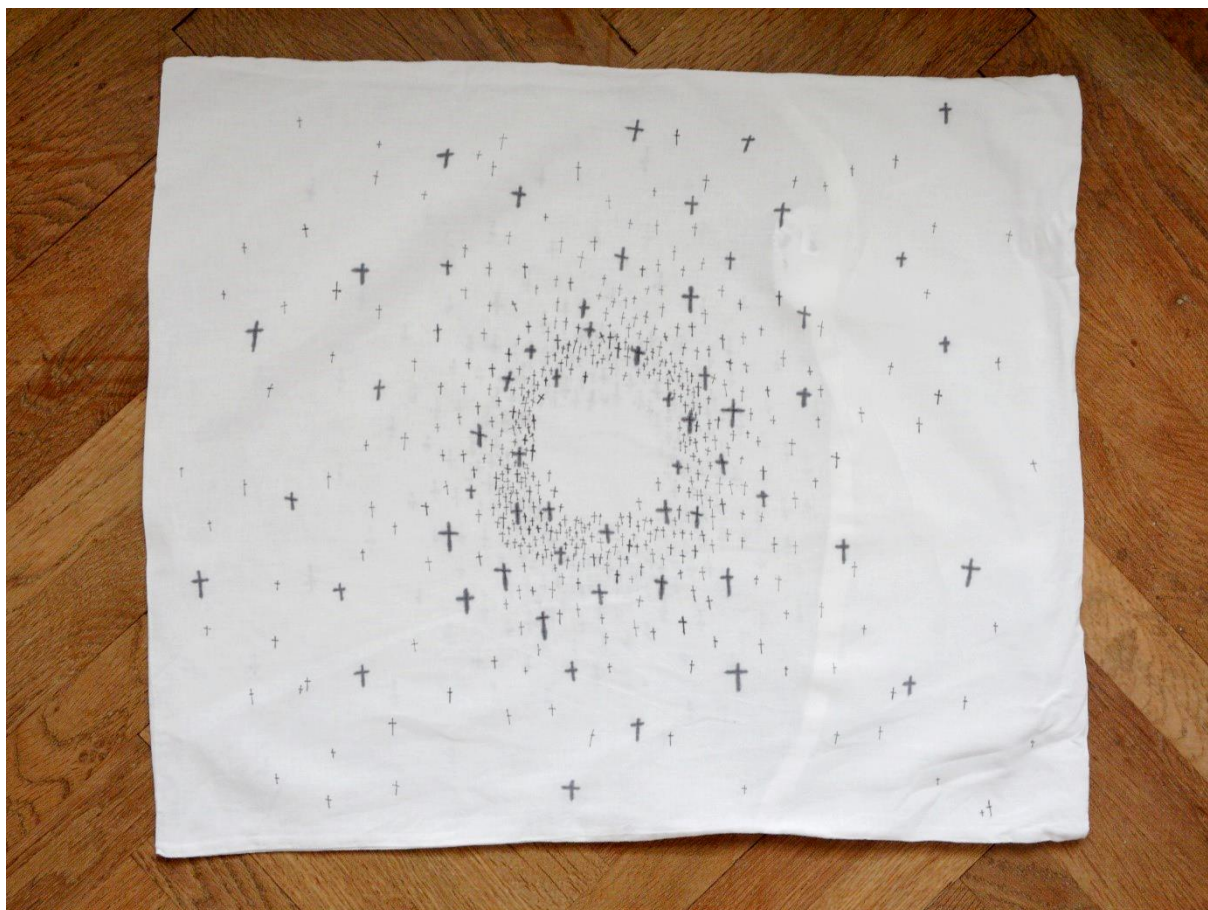
Příloha 12: Návrhy 6

Příloha 13: Návrhy 7

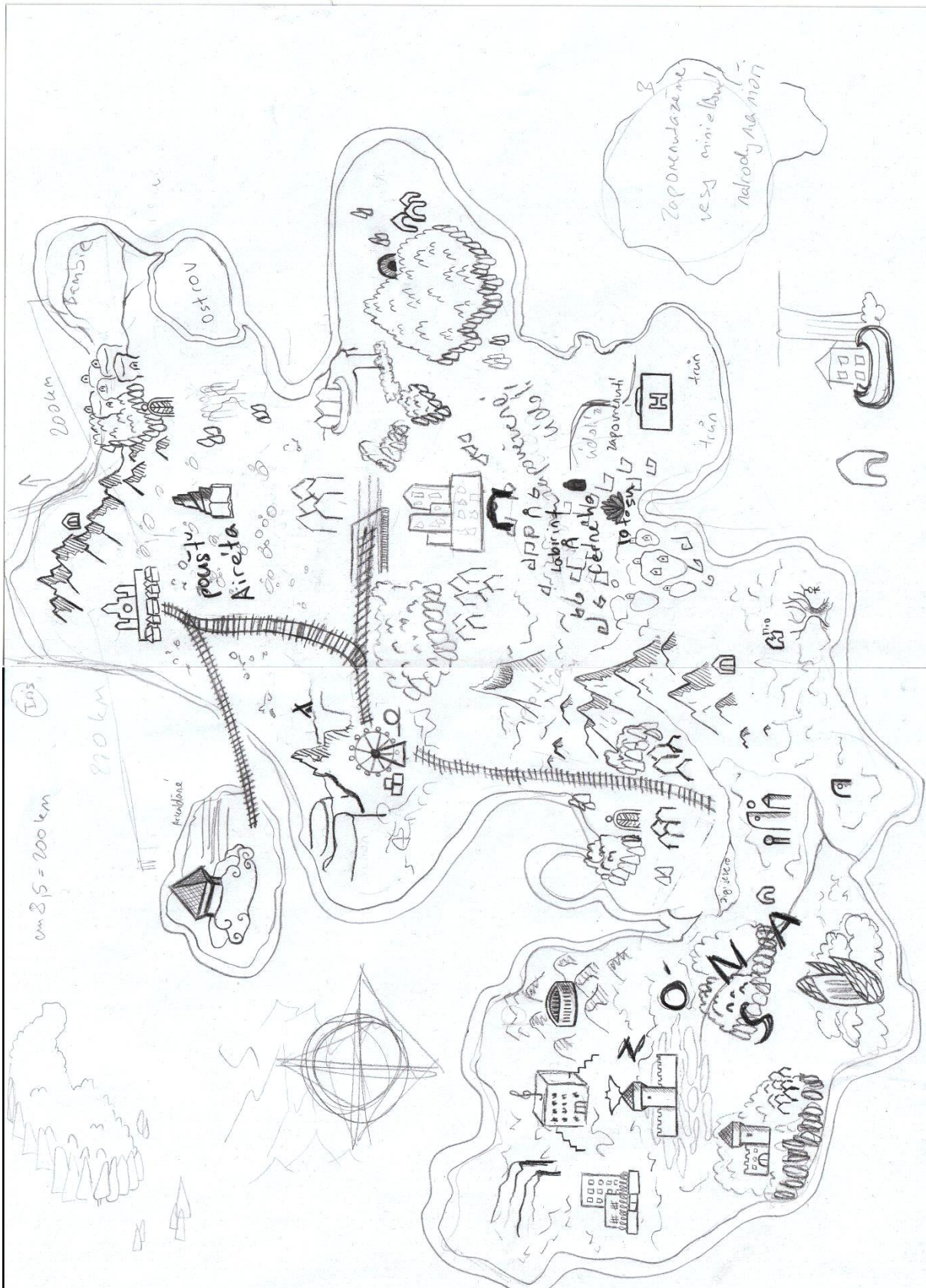
Příloha 14: Polštář – návrh šití

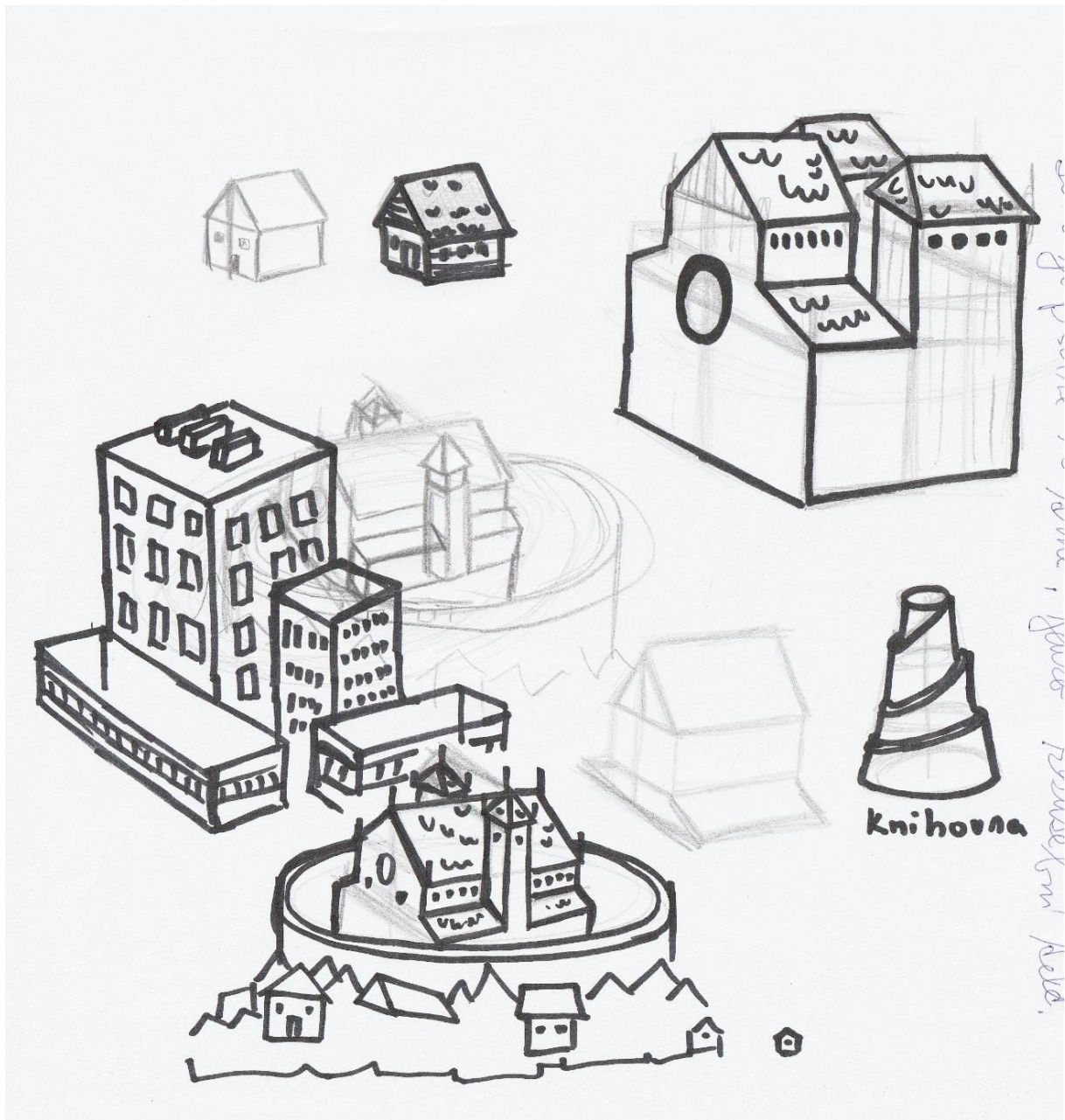
Příloha 15: Polštář – návrh fixem 2

Příloha 16: Původní stará mapa

Příloha 17: Návrh nové mapy

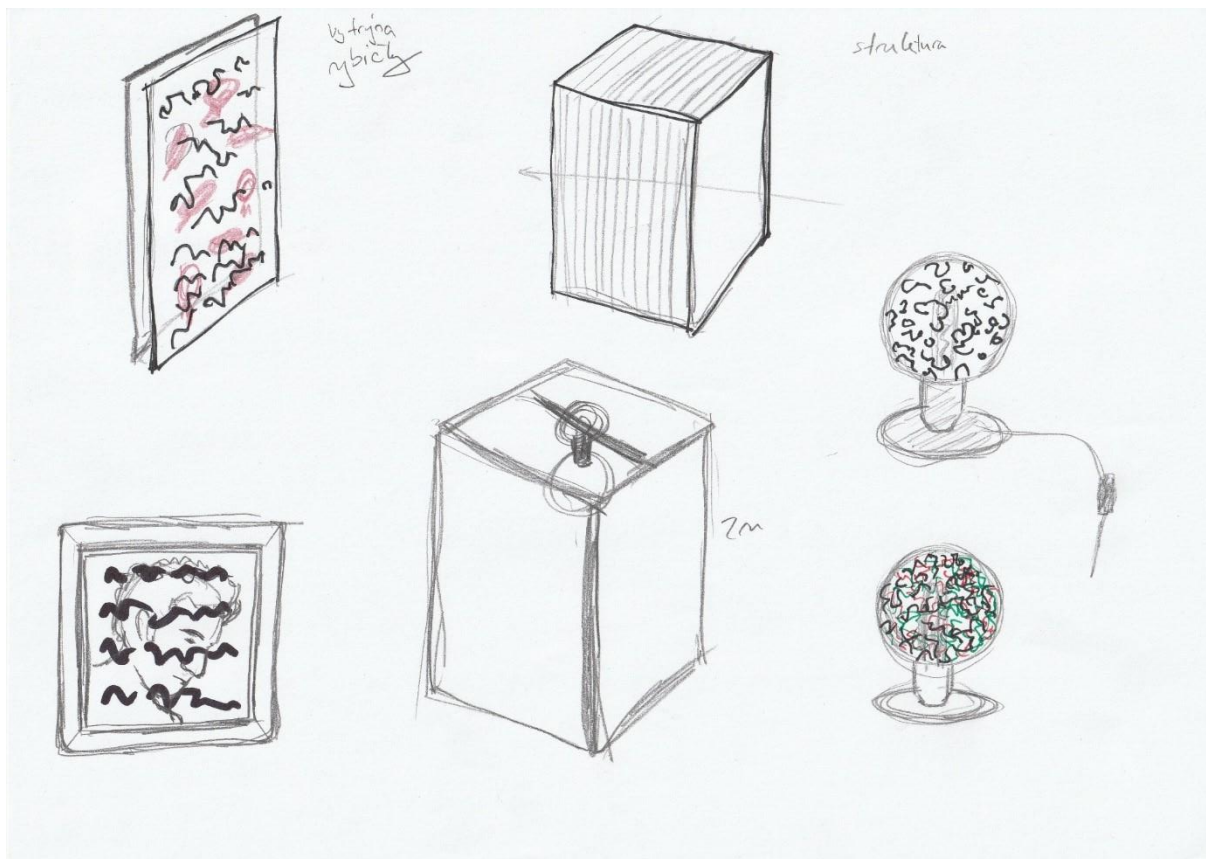

Knihovna

Příloha 18: První návrhy budov

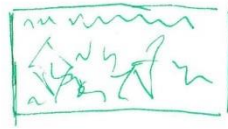
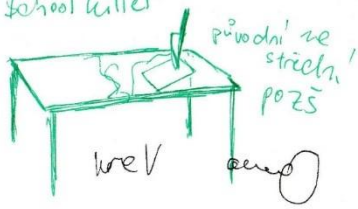

Příloha 20: Stylizovaná mapa 2

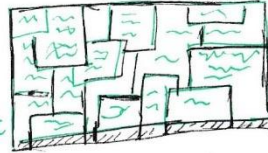
Příloha 21: Návrhy 8

school killer

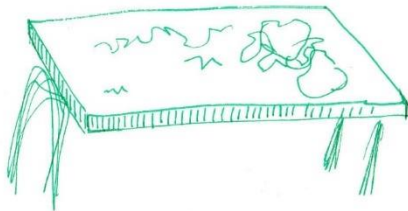
⇒ Sestřít texty

package

krabice

• sestřít texty zlavic
nejsem to spíše myšlenky
prochází

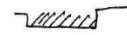

- klíč →? když bude tel.?
- kružítka
- propiska
- fix

Balsne
krátké obrázky

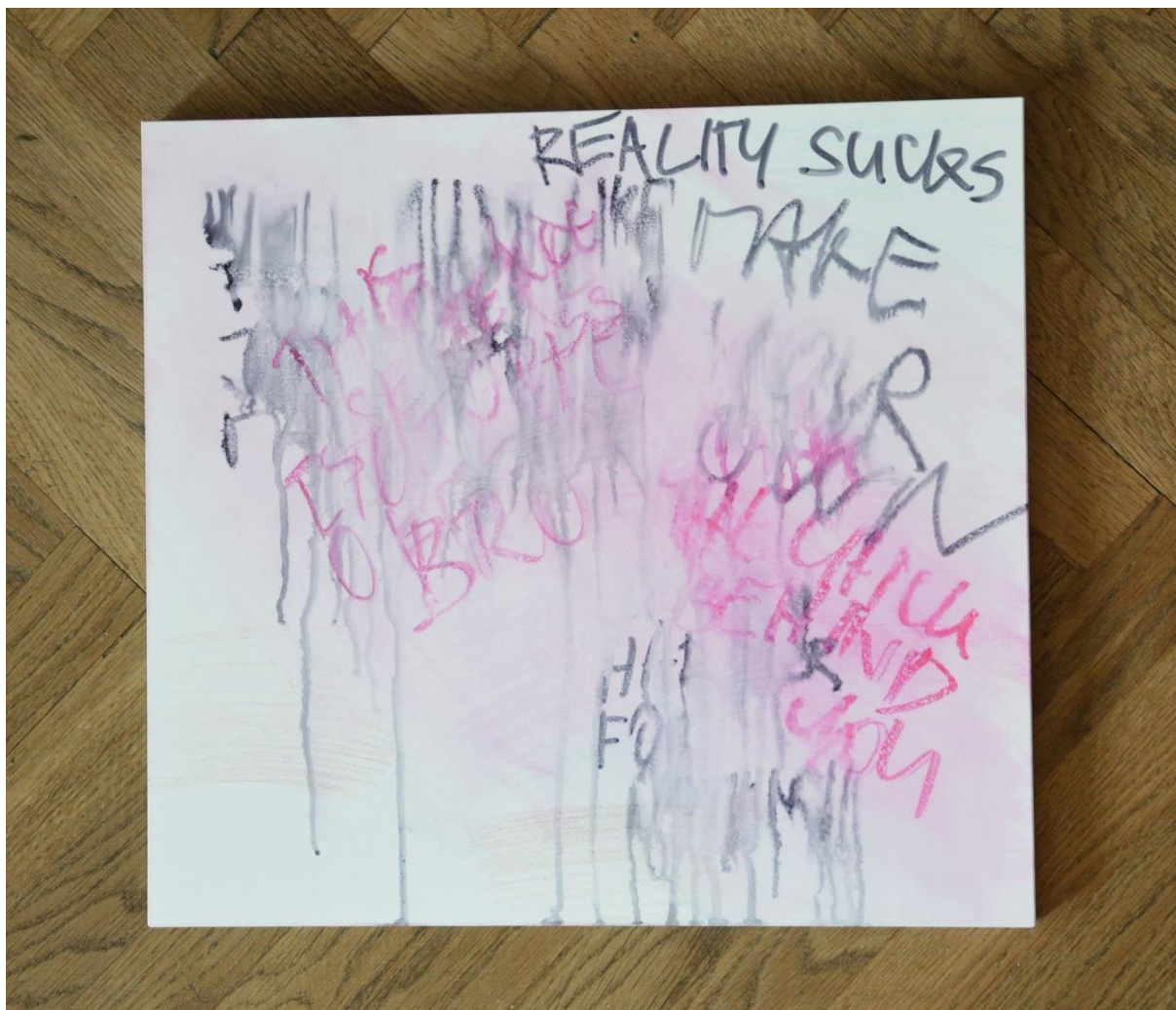
protláčení
až dovnitř

Příloha 22: Návrhy 9

Příloha 23: Ukázka domácího fixu

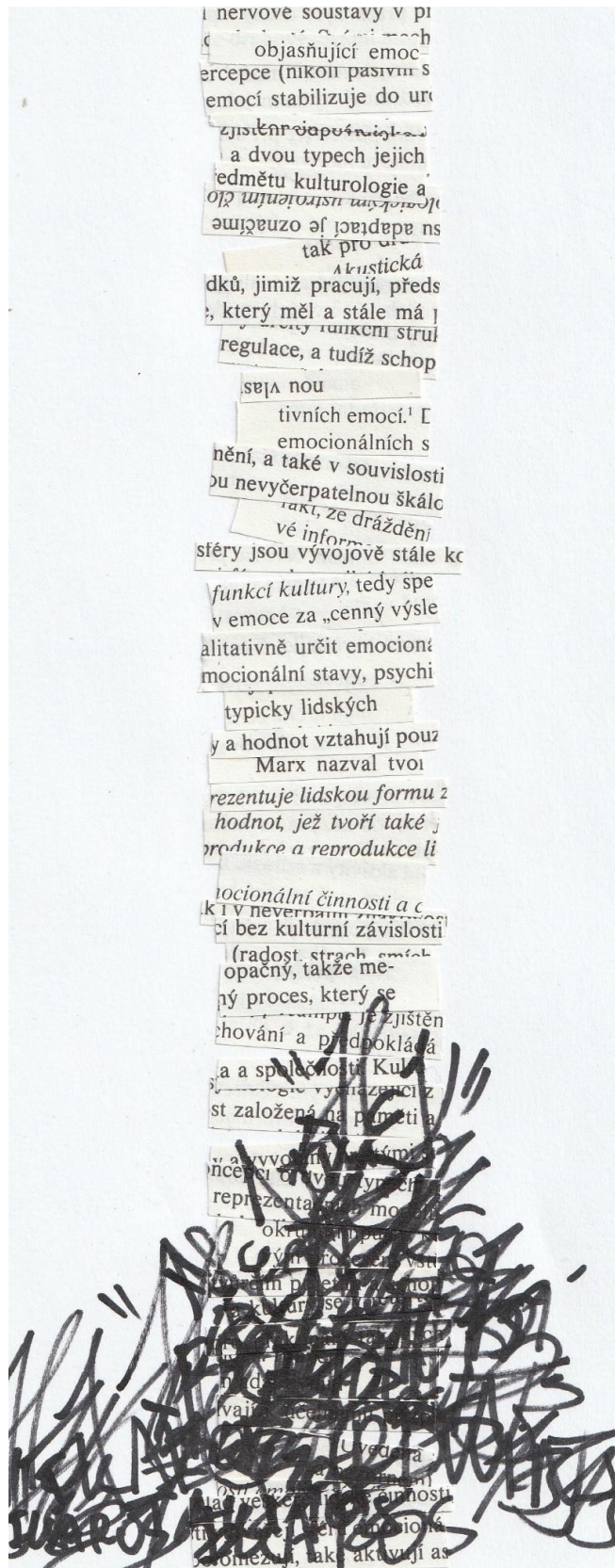
Příloha 24: Deska v půli čištění

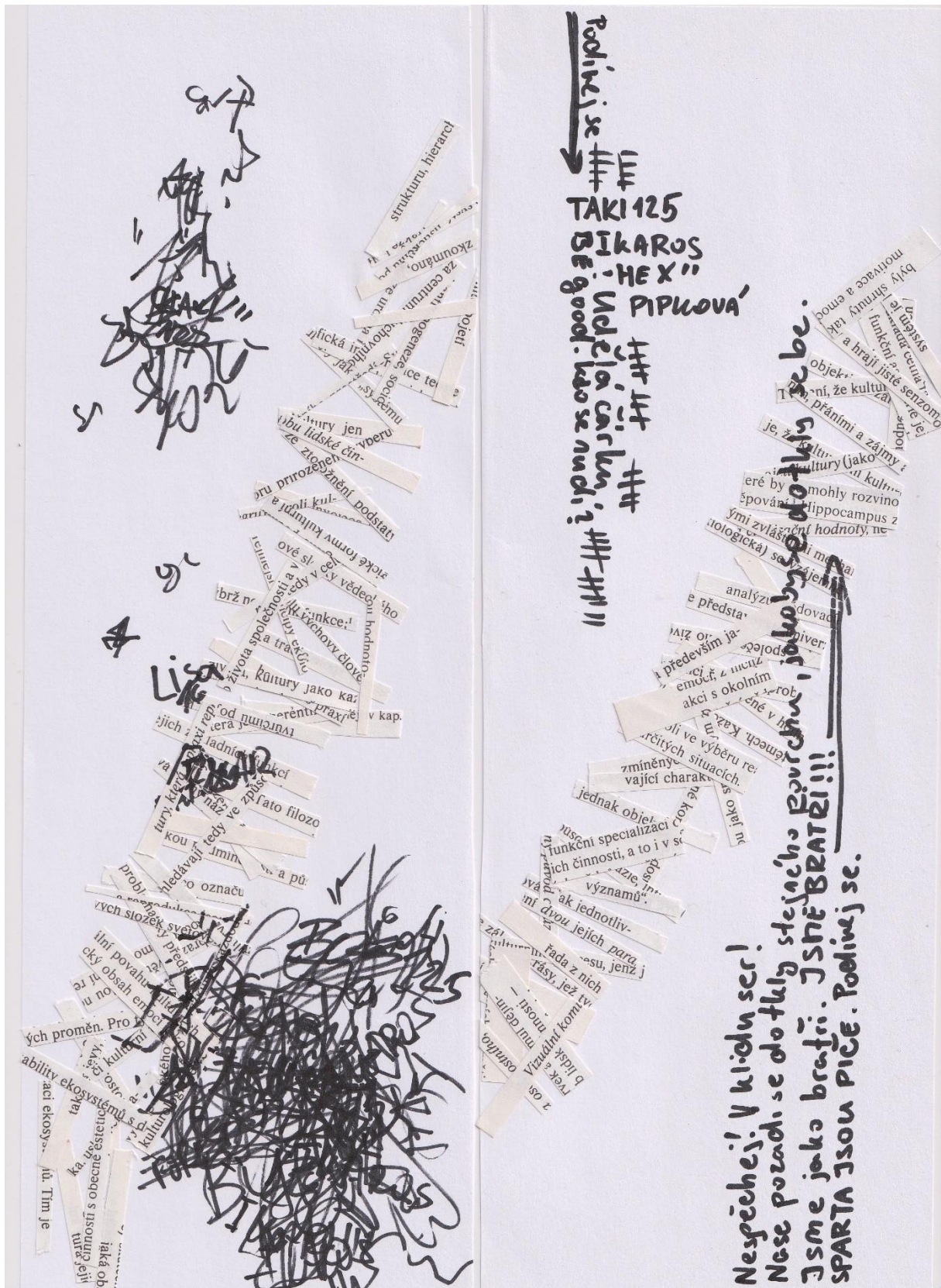
Příloha 25: Pokus s čištěním a kresbou
Podle slov písně složené umělou inteligencí „Life chaos“

I'm sorry. I don't want to be an emperor. That's my business. I don't want to rule or conquer anyone. I should like to help everyone, if possible, Jew, Gentile, black man, white. We all want to help one another. Human beings are like that. We want to live by each other's happiness - not by each other's misery. I don't want to hate and despise anybody. In this ~~same~~ world there is room for everyone and the good earth is rich and can feed everyone. The way of life can be free and beautiful, but we have lost the way. Greed has poisoned the heart of every man in the world with the poison of selfishness. We have developed machinery that has shut ourselves in. Machinery that has left us in want. Our knowledge has made us cynical. Our cleverness has harden'd us. We think too much and feel too little. More than machinery we need humanity. More than cleverness we need kindness and gentleness. Without these qualities, life will be violent and all will be lost... The aeroplane and the radio have brought us closer together. The very fact of these inventions cries out for the goodness in men; cries out for universal brotherhood - for the unity of us all. Even now my voice is reaching millions throughout the world millions of despairing men, women and little children, victims of a system that makes them hate and imprison innocent people. To those who can hear me, I say, do not despair. The hatred that is now upon us is but the passion and anger of the bitterness of men who fear the way of human progress. The hate of men will pass and dictators die and the power they took from the people will return to the people. And so long as we are free, liberty will never perish. Soldiers! Don't give yourselves to brutes men who despise you, enslave you, who regiment your lives, tell you what to do, what to think and what to feel! Who drill you, die for you, treat you like cattle, use you as cannon fodder. Don't give yourselves to these unnatural men - machine men with minds and mad

Příloha 26: Návrh dveří 1

Příloha 28:Návrh dveří 3

Příloha 29: Návrh dveří 4

Seznam příloh:

Příloha 1: Návrhy 1	I
Příloha 2: Návrhy 2	II
Příloha 3: Kresba chlapce 1	III
Příloha 4: Kresba chlapce 2	IV
Příloha 5: Kresba chlapce 3	V
Příloha 6: Návrh okna	VI
Příloha 7: Návrh okna 2	VII
Příloha 8: Návrh 3	VIII
Příloha 9: Horní strana terária	IX
Příloha 10: Návrhy 4	X
Příloha 11: Návrhy 5	XI
Příloha 12: Návrhy 6	XII
Příloha 13: Návrhy 7	XIII
Příloha 14: Polštář – návrh šití	XIV
Příloha 15: Polštář – návrh fixem 2	XV
Příloha 16: Původní stará mapa	XVI
Příloha 17: Návrh nové mapy	XVII
Příloha 18: První návrhy budov	XVIII
Příloha 19: Stylizovaná mapa 1	XIX
Příloha 20: Stylizovaná mapa 2	XX
Příloha 21: Návrhy 8	XXI
Příloha 22: Návrhy 9	XXII
Příloha 23: Ukázka domácího fixu	XXIII
Příloha 24: Deska v půli čištění	XXIV
Příloha 25: Pokus s čištěním a kresbou	XXV
Příloha 26: Návrh dveří 1	XXVI
Příloha 27: Návrh dveří 2	XXVII
Příloha 28: Návrh dveří 3	XXVIII
Příloha 29: Návrh dveří 4	XXIX